

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

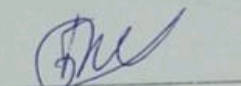
Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра фіскального адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на тему: «Податкове навантаження та його вплив на регулювання фінансової діяльності підприємства»

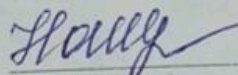
Здобувача вищої освіти II курсу,
групи ОМП-21-1,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
ОПП «Податкове консультування»

Боричевський
В'ячеслав
Олександрович

(підпис)

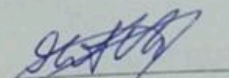
/Науковий керівник

Прокопенко Ірина
Адольфівна,
к.е.н., доцент

(підпис)

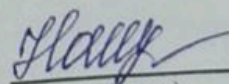
Керівник освітньо-професійної
програми

Ізмайлов
Ярослав
Олексійович,
д.е.н., професор

(підпис)

Допущено до захисту за рішенням кафедри фіскального адміністрування
протокол від «20» 01 2023 № 10

Завідувач кафедри
фіскального адміністрування

(підпис)

Іванишина О.С.,
к.е.н., доцент

Ірпінь – 2023

Реєстрація № 16 20.01.2023 [підпис]
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 20.01.2023 [підпис]
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 70/С/4 03.02.2023 [підпис]
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: [підпис] Романов І.Л.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії:

[підпис]
(підпис)

[підпис]
(підпис)

[підпис]
(підпис)

Секретар комісії: [підпис]
(підпис)

Іванишина О.С.
(ініціали, прізвище)

Ізмайлов Я.О.
(ініціали, прізвище)

Ю.В. Панура
(ініціали, прізвище)

М. В. Яруш
(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	18		Стороженко І.А. Налес
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	8		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	4		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	35		
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	7		Романов І.І. Валішнін О.С. Голов Григор'єв І.О. Памура Ю.В. Ярун М.В.
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	3		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	20		
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	5		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	35		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	70		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
70	C	4 (добре)	03.02.2023	Романов І.І. Валішнін О.С. Григор'єв І.О. Памура Ю.В. Ярун М.В.

ПРАВИЛА ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНОК ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

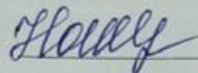
Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	3 (задовільно)
60-69	D	
50-59	E	2 (незадовільно)
35-49	FX	

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра фіскального адміністрування
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую

В.о. завідувача кафедри

 Іванишина О.С.

« 29 » 10 2021

**Завдання на випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувачу вищої освіти**

Боричевський В'ячеслав Олександрович

1. Тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

«Податкове навантаження та його вплив на діяльність суб'єктів господарювання»

2. Затверджена наказами ректора від 26.01.2022 № 115, від 06.09.2022 № 815

3. Строк здачі закінченої роботи - 24.01.2023

4. Цільова установка дати оцінку податковому навантаженню суб'єктів господарювання та надати рекомендації щодо покращення існуючої системи, дослідивши міжнародний досвід.

Метою кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних положень і практичних підходів щодо оцінки рівня податкового навантаження підприємств.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є: податкове навантаженням суб'єктів ПД

Предметом дослідження є теоретико-методичні аспекти та практичні рекомендації щодо оцінки рівня податкового навантаження.

Вихідні дані до роботи фінансова та податкова звітність ПАТ «Первомайський кар'єр Грант», сучасні наукові праці українських, зарубіжних науковців, статті в періодичних виданнях з проблематики.

5. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за кожним розділом)

Розділ 1. Теоретичні аспекти податкового навантаження
 1.1. Сутність податкового навантаження та його вплив на підприємство
 1.2. Методика оцінки податкового навантаження підприємства

Розділ 2. Аналітико-практичні засади податкового навантаження підприємства
 2.1. Аналіз податкового навантаження на вітчизняні підприємства
 2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ПАТ «Первомайський кар'єр»
 2.3. Оптимізація податкового навантаження ПАТ «Первомайський кар'єр» Гран

Розділ 3. Проблеми та напрямки вдосконалення податкової системи України
 3.1. Проблеми та недоліки вітчизняної системи оподаткування
 3.2. Критерії та вектори вдосконалення системи оподаткування в контексті підприємницької діяльності
 3.3. Вплив змін податкового законодавства на рівень податкового навантаження підприємств в умовах воєнного стану

6. Календарний план виконання роботи

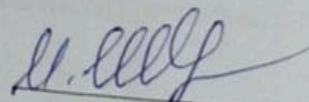
№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Факт
1.	Вибір теми дипломної роботи та написання заяви на її затвердження	18.10.21	18.10
2.	Отримання завдання наукового керівника для виконання дипломної роботи	31.10.21	31.10
3.	Узгодження плану дипломної роботи з керівником	12.11.21	12.11
4.	Підготовка I розділу дипломної роботи та подання її керівнику	11.02.22	11.02
5.	Підготовка II розділу дипломної роботи та подання її керівнику	20.05.22	20.05
6.	Підготовка III розділу дипломної роботи та подання її керівнику	21.11.22	21.11
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	14.12.22	14.12
8.	Отримання відгуку наукового керівника	24.01.23	24.01
9.	Перевірка роботи в системі антиплагіат	19.12.22	19.12
10.	Отримання зовнішньої рецензії	26.01.23	26.01
11.	Отримання допуску зав.кафедри до захисту	30.01.23	30.01
12.	Попередній захист роботи	22-23.01.23	22-23.01
13.	Захист дипломної роботи	02-03.02.23	02-03.02

Дата видачі завдання «31» жовтня 2021

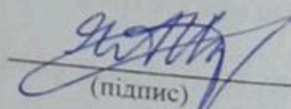
7. Керівник випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

10. Керівник освітньо-професійної програми

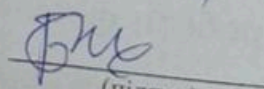
11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

(підпис)

Прокопенко І.
(прізвище, ініціали)

(підпис)

Ізмайлов Я.О.
(прізвище, ініціали)

(підпис)

Боричевський

Податкове навантаження та його вплив на діяльність суб'єктів господарювання

Метою дослідження є поглиблення теоретико-методичних положень і практичних підходів щодо оцінки рівня податкового навантаження підприємств.

Завдання роботи полягає у визначенні сутності податкового навантаження та його впливу на діяльність підприємства; систематизації методичних підходів до оцінки податкового навантаження; аналізі податкового навантаження вітчизняних підприємств протягом 2019-2021 років; оцінці фінансовому стану ПАТ «Первомайський кар'єр Грант»; визначенні шляхів оптимізації податкового ПАТ «Первомайський кар'єр Грант»; визначенні проблем та недоліків вітчизняної системи оподаткування; аналізі змін податкового законодавства та дослідженні їх впливу на рівень податкового навантаження підприємств в умовах воєнного стану.

Об'єкт дослідження : податкове навантаженням суб'єктів ПД.

Предмет дослідження : теоретико-методичні аспекти та практичні рекомендації щодо оцінки рівня податкового навантаження.

База дослідження : ПАТ «Первомайський кар'єр Грант»

За результатами дослідження зроблені висновки щодо впливу податкового навантаження на діяльність підприємств в умовах воєнного стану.

Одержані результати можуть бути використані при визначенні заходів для регулювання впливу податкового навантаження на діяльність підприємства.

Дипломна робота містить 74 сторінок, 16 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел із 41 найменування, 4 додатків.

Ключові слова: податкове навантаження, суб'єкти підприємницької діяльності, система оподаткування, воєнний стан.

Роки виконання дипломної роботи : 2021 – 2023 р.р.

Рік захисту роботи: 2023 р.

ANNOTATION

« Tax burden and its impact on the activities of business entities»

The purpose of the study is to deepen the theoretical and methodological provisions and practical approaches to assessing the level of tax burden of enterprises.

The objectives of the study are to define the essence of the tax burden and its impact on the activities of the enterprise; systematize methodological approaches to assessing the tax burden; analyze the tax burden of domestic enterprises in 2019-2021; assess the financial condition of PJSC "Pervomaiskyi Karyer Grant"; identify ways to optimize the tax burden of PJSC "Pervomaiskyi Karyer Grant"; identify problems and shortcomings of the domestic tax system; analyze changes in tax legislation and study their impact on the level of taxation.

Object of research: tax burden of the subjects of the PD.

Subject of research : theoretical and methodological aspects and practical recommendations for assessing the level of tax burden.

Research base: PJSC "Pervomaiskyi Karier Grant".

Based on the results of the study, conclusions have been drawn regarding the impact of the tax burden on the activities of enterprises under martial law.

The obtained results can be used to determine measures to regulate the impact of the tax burden on the activities of the enterprise.

The thesis contains 74 pages, 16 tables, 9 figures, a list of 41 references, and 4 appendices.

Keywords: tax burden, business entities, taxation system, martial law.

Years of the thesis: 2021 - 2023.

Year of thesis defense: 2023 p.

ЗМІСТ

Вступ	7
Розділ 1. Теоретичні аспекти податкового навантаження	10
1.1 Сутність податкового навантаження та його вплив на підприємство	10
1.2 Методика оцінки податкового навантаження підприємства	18
Розділ 2. Аналітико-практичні засади податкового навантаження підприємства	26
2.1. Аналіз податкового навантаження на вітчизняні підприємства	26
2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ПАТ «Первомайський кар'єр Грант»	33
2.3. Оптимізація податкового навантаження ПАТ «Первомайський кар'єр Грант»	41
Розділ 3. Проблеми та напрямки вдосконалення податкової системи України	51
3.1. Проблеми та недоліки вітчизняної системи оподаткування	51
3.2. Критерії та вектори вдосконалення системи оподаткування в контексті розвитку підприємницької діяльності	56
3.3. Вплив змін податкового законодавства на рівень податкового навантаження підприємств в умовах воєнного стану	61
Висновки	67
Список використаних джерел	70
Додатки	74

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах розвиток національної податкової системи відбувається під впливом таких зовнішніх факторів, як: європейська податкова гармонізація і міжнародна податкова конкуренція, тому особливої актуальності набуває раціональність податкового законодавства, податковий клімат в країні, що знаходить своє відображення у податковому навантаженні. У зв'язку із цим на перший план виступає адекватність оцінки податкового навантаження - чим точніше буде розраховано показник податкового навантаження, тим ефективніше будуть заходи впливу із боку держави, що провадяться через механізми податкового регулювання.

Через податкові платежі можуть регулюватися основні макроекономічні процеси і пропорції. Завдяки податкам і зборам відбувається перерозподіл у просторі й часі значної частини виробленої вартості. Також вони безпосередньо впливають на результати економічної діяльності платників податків і зборів, тому податкова політика може чи зацікавити суб'єктів господарювання працювати в певних галузях та на певних територіях, чи ні.

Сьогодні податкове навантаження є одним з найважливіших критеріїв для оцінки рівня спроможності суб'єктів господарювання витримувати тягар оподаткування, збільшувати оборотні кошти підприємств, формувати додаткові ресурси для подолання викликів й загроз, які виникають в процесі їхньої діяльності. Адже неналежна увага до рівня податкового навантаження може призвести до значних втрат суб'єктів господарювання й прийняття хибних управлінських рішень щодо подальшого розвитку та діяльності.

Стан і ступінь розробки проблеми в спеціальній літературі. Сутність податкового навантаження та проблеми його визначення є об'єктом дослідження багатьох вітчизняних та закордонних науковців, зокрема: А. Бойко, С. Баруліна, А. Бризгаліна, В. Білостоцької, Н. Гавриленка, Т. Клебанова, А. Соколовська та інших. Віддаючи належне значному науковому доробку

учених, варто зауважити, що питання оцінки рівня податкового навантаження і розробки методів його мінімізації в умовах трансформації норм податкового законодавства постають по новому і вимагають подальшого наукового дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних положень і практичних підходів щодо оцінки рівня податкового навантаження підприємств.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити сутність податкового навантаження та його вплив на діяльність підприємства;
- систематизувати методичні підходи до оцінки податкового навантаження;
- проаналізувати податкове навантаження вітчизняних підприємств у 2019-2021 роках;
- дати оцінку фінансовому стану ПАТ «Первомайський кар'єр Грант»;
- визначити шляхи оптимізації податкового ПАТ «Первомайський кар'єр Грант»;
- визначити проблеми та недоліки вітчизняної системи оподаткування;
- проаналізувати зміни податкового законодавства та досліджено їх вплив на рівень податкового навантаження підприємств в умовах воєнного стану.

Об'єкт дослідження: податкове навантаженням суб'єктів ПД

Предмет дослідження є теоретико-методичні аспекти та практичні рекомендації щодо оцінки рівня податкового навантаження.

Методи дослідження. У ході дослідження використовувалися методи аналізу, синтезу та порівняння для визначення сутності податкового навантаження та підходів до його оцінки; табличний – для узагальнення показників діяльності ПАТ «Первомайський кар'єр Грант»; графічний – для покращення сприйняття одержаних результатів аналізу показників діяльності ПАТ «Первомайський кар'єр Грант».

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що представлені напрямки удосконалення оцінки ефективності функціонування податкових органів можуть бути використані в:

- освітньому процесі – під час вивчення та викладання навчальних дисциплін «Податкове планування суб'єктів господарювання», «Податкова політика підприємств», а також підготовки лекцій і навчальних посібників з цих дисциплін;

- науково-дослідній сфері – здійснення подальших наукових розробок щодо проблематики дослідження.

- в практичній діяльності підприємствами при моніторингу рівня податкового навантаження в умовах невизначеності та ризику.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України, які регламентують питання оподаткування підприємств; праці вітчизняних і зарубіжних науковців; дані Державної служби статистики України; інформаційні ресурси мережі Інтернет; фінансова звітність та звітність правління ПАТ «Первомайський кар'єр Грант».

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 72 сторінки друкованого тексту. Робота містить **13 таблиць, 11 рисунків та 3** додатки. Список використаних джерел налічує 38 найменувань.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ

1.1 Сутність податкового навантаження та його вплив на підприємство

Податкове навантаження має надзвичайно велике значення як для економіки держави, так і для суб'єктів господарської діяльності. Рівень податкового навантаження слугує індикатором ефективності податкової політики держави. Збалансований рівень податкового навантаження є ключовим фактором забезпечення належної динаміки практичної активності й зростання виробництва та економіки в Україні та виступає базисом для визначення необхідності проведення реформування вітчизняної системи оподаткування. Також, податкове навантаження відіграє важливу роль і в діяльності вітчизняних підприємств, так як від його розміру залежить здатність суб'єктів господарської діяльності розширювати свою діяльність, збільшувати прибутковість та протистояти фінансовим труднощам.

Ефект впливу податків на економіку в цілому та на окремих суб'єктів господарювання, пов'язані із економічними обмеженнями, що виникають в результаті сплати податкових платежів і відволікання коштів від інших можливих напрямів їхнього використання. Оптимальним вважають такий рівень податкового тиску, який передбачає вилучення частини доходів суб'єктів, що не перешкоджає їх розвитку, і одночасно, що є достатнім для втручання держави у економічні процеси, які необхідні для підвищення ефективності національної економіки в цілому. Завищене податкове навантаження може спричинити пригнічення виробництва, його тінізацію, зменшення податкових надходжень до бюджету держави [¹, с.25].

Методичні аспекти визначення рівня податкового навантаження є об'єктом

¹ Буцька О.Ю. Методика оцінки податкового навантаження: порівняльний аналіз / О.Ю. Буцька // Агросвіт. – 2013. – № 24. – С. 25–27.

дослідження багатьох вітчизняних науковців. Так, А. Поддєрьогін пропонує «податкове навантаження розраховувати як відношення всіх податків, сплачених підприємством, до виручки від реалізації, включаючи виручку від іншої реалізації» [30]. О. Балашова пропонує «розраховувати податкове навантаження як відношення нарахованих податкових платежів у бюджет та позабюджетні фонди до суми отриманих підприємством коштів у звітному періоді за мінусом позикових коштів підприємства» [5]. Н. Гавриленко податкове навантаження на діяльність суб'єкта господарювання розглядає «в якості абсолютного показника як суму сплачених податків, зборів та платежів, а також виставлених претензій податковими органами» [13]. О. Буцька у своїх дослідженнях зазначає, «що загальна методика оцінки податкового навантаження на мікрорівні має враховувати співвідношення між сумою податкових витрат (як суб'єктів підприємництва, так і фізичних осіб) та суми скорегованих доходів (за мінусом непрямих податків)» [8]. О. Новік податкове навантаження розглядає як «відношення загальної величини сплачених податків до результативних показників господарської діяльності, а саме до чистого прибутку» [25]. А. Соколовська пропонує «розраховувати податкове навантаження як функцію виробництва, що змінюється залежно від коливань витрат на матеріальні ресурси, оплату праці або амортизацію за допомогою абсолютного показника, що являє собою суму сума амортизації, оплата праці, єдиного соціального податку, податку на додану вартість та прибутку» [28].

В. Концева, Н. Антоненко, І Карлова для оцінки податкового навантаження підприємства пропонують «визначати аналітичні показники відповідно до категорії користувачів, їх потреб та доступу до аналітичної інформації про діяльність підприємства. Автори вважають, що набір показників для внутрішніх користувачів (менеджерів, власників) повинен бути розроблений на рівні підприємства та адаптований до податкових зобов'язань підприємства, тобто показники податкового навантаження доцільно розраховувати за всіма податками, які фактично сплачує підприємство» [20].

Для внутрішніх та зовнішніх користувачів-нерезидентів доцільно

адаптувати розрахунок поширеного у міжнародній практиці показника – загальна ставка податків та обов’язкових платежів. Світовий банк (The World Bank Group) оцінює «податкове навантаження підприємств за загальною ставкою податків та обов’язкових платежів (total tax and contribution rate), яка розраховується як відношення фактично сплаченого загального розміру податків та обов’язкових платежів до комерційного прибутку. Комерційний прибуток розраховується як виручка від продажів за вирахуванням вартості проданих товарів, заробітної плати брутто, адміністративних витрат, інших витрат, резервів плюс приріст капіталу (від продажу майна) за вирахуванням процентних витрат, плюс процентний дохід і мінус комерційна амортизація» [35].

Враховуючи наведене можна стверджувати, що податкові платежи є одним із важливих внутрішніх чинників сталості суб’єктів господарювання .

Існують такі напрямки податкового навантаження:

- «формування бюджетної та податкової політики;
- формування соціальної політики;
- індикатор економічної поведінки суб’єктів господарювання;
- індикатор економічної поведінки домашнього господарства;
- стратегії розвитку виробництва, його структури та процесів нагромадження» [24].

Рівень податкового навантаження на економіку і доходи фізичних та юридичних осіб є важливою характеристикою податкової політики держави, так як здійснюючи податкове регулювання економіки, держава шляхом зміни обсягу податкових надходжень, кількості податкових платежів, їх розмірів ставок, форм та методів оподаткування, застосування податкових пільг може суттєво впливати на процеси розподілу та перерозподілу ВВП між окремими секторами економіки, регіонами, верствами населення та на цій основі забезпечити їхній поступальний розвиток й позитивні зрушення у виробничій і соціальній сферах.

У науковій літературі зміст поняття «податкове навантаження» («податковий тягар», «податковий тиск») тлумачиться із двох позицій, зокрема:

безпосереднього впливу податкових важелів й сукупності податкових платежів на економіку держави та доходи фізичних та юридичних осіб. Це поняття разом із іншими категоріями науки про податки утворює змістовну основу термінології оподаткування, яке увібрало у себе уявлення про граничні межі оподаткування в національній економіці.

Матвійчук Л. та Олійник Л. під межою податкового навантаження розуміють «умовну точку в оподаткуванні, при якій досягається оптимальна як для платників, так і для державної скарбниці частка ВВП, що перерозподіляється через державний бюджет» [24].

Надмірне податкове навантаження є негативним фактором податкової політики, що не дає нормально функціонувати та стримує ділову активність суб'єктам господарювання. Проте, надмірно низький рівень податкового навантаження – це недоодержання податкових платежів, що не дає можливість державі повною мірою виконувати свої функції.

Вчені зазначають, що під оптимальним рівнем податкового навантаження розуміють «рівень, при якому платники податків, відносно до своєї платоспроможності, згодні платити встановлені державою податкові платежі, одержуючи від держави якісні суспільні блага» [12].

На макрорівні під податковим навантаженням «розуміють вартісний вираз усієї сукупності податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів, які повинна сплачувати юридична чи фізична особа згідно з чинним податковим законодавством країни» [17].

Система оцінки ефективності податкової політики підприємства містить такі дві групи показників:

1. оцінка податкового навантаження;
2. оцінка ефективності податкового планування.

Показники ефективності податкової політики підприємства:

– показники для оцінки рівня податкового навантаження: сума сплачених податкових платежів; коефіцієнт податковоємності реалізованої продукції; структура податків у собівартості та в ціні; коефіцієнти оподаткування: витрат;

доходів; прибутку.

– показники для оцінки ефективності податкового планування: коефіцієнт ефективності податкової політики; загальний коефіцієнт оподаткування; відносне зменшення податкових платежів; коефіцієнт використання податкових пільг; абсолютне зменшення податкових платежів, сплачуваних платником у за певний час.

У міжнародній статистиці для виміру загального рівня податкового тягара на економіку використовується податковий коефіцієнт (tax ratio), який розраховується як відношення суми сплачених податкових платежів суб'єктами господарювання, включаючи обов'язкові відрахування у державні соціальні фонди, до ВВП в ринкових цінах. При цьому обов'язкові відрахування до соціальних фондів враховуються при розрахунку податкового коефіцієнта, оскільки в міжнародній статистиці вони розглядаються як податкові платежі, а не як звичайні страхові внески.

На основі аналізу підходів до сутності поняття «податкове навантаження» можна відмітити відсутність єдності науковців щодо виокремлення змісту поняття. Так, одні автори акцентують увагу на абсолютних значеннях податкового навантаження, інші оцінюють навантаження з позиції впливу податків або за наслідками такого впливу. Усі напрями дуже близькі за змістом, проте, на наш погляд, найточніше сутність податкового навантаження розкрила А.М. Соколовська [28].

Вчені по різному трактують поняття «податковий тягар» і вкладають у нього різний економічний зміст.

Таким чином, податкове навантаження має велике значення як для економіки держави так і для суб'єктів господарської діяльності та полягає в тому, що:

- цей показник використовується порівняно із відповідним показником інших країн, за результатами якого приймається рішення щодо проведення тих чи інших реформ у сфері оподаткування;
- кількісна оцінка податкового навантаження активно використовується

державою при розробці податкової політики. При запровадженні нових видів податків, зміні ставок, внесенні змін до переліку податкових пільг держава постійно контролює результати, вносить зміни і доповнення, у разі негативного впливу на економіку уряд повинен відповідним чином реагувати;

- показник можна використовувати як індикатор поведінки суб'єктів господарської діяльності. Здатність підприємства розширювати виробництво чи робити інвестиції залежить із його розмірів.

Згідно з «Методичними рекомендаціями щодо складання плану-графіка проведення документальних планових перевірок суб'єктів господарювання», термін «податкове навантаження» змінено на «податкову віддачу», але зміст його залишився цим самим. Розрахунок рівня податкового навантаження згідно з методичними рекомендаціями відбувається на основі визначення двох видів податку – податку на прибуток та податку на додану вартість.

Отже, для подальшого тлумачення та розрахунку податкового навантаження на суб'єкти господарської діяльності в цілому під податковим навантаженням слід розуміти сукупність всіх податків і зборів, обчислених у грошовому вираженні, обов'язок зі сплати яких покладаються чинним законодавством на суб'єктів господарювання у зв'язку із здійсненням ним конкретних фінансово-господарських операцій, що становлять загальну суму коштів, яка підлягає вилученню на користь бюджету протягом податкового періоду.

Рівень податкового навантаження залежить від податкових інструментів, котрі використовують суб'єкти господарювання у своїй діяльності. За характером дії інструменти податкового регулювання можна поділити на три групи: системні; складені або структурні; місцеві.

Що стосується системних податкових інструментів, то до них відносяться такі поняття, як: структура системи оподаткування, загальний рівень оподаткування, спеціальні (спрощені) податкові режими.

Найважливішими структурними інструментами є:

- співвідношення непрямих та прямих податкових платежів. Зниження

цього показника дозволяє змістити центр податкового тягаря із виробника на споживача, а збільшення знижує стимули до виробництва й отримання доходу, проте знижує гостроту проблеми трансферу податку;

- частка податку на капітал та майно. Зростання цього показника сприяє ефективності використання капіталу й прискорює процес перерозподілу на користь ефективного власника.

Інструменти локального податкового регулювання пов'язані із реалізацією регуляторного потенціалу кожного окремого податку чи збору, що визначається вибором набору податкових елементів й відповідного порядку обчислення сум податкових зобов'язань.

До місцевих інструментів податкового регулювання відносяться такі інструменти: інструменти, які пов'язані з об'єктом та предметом оподаткування, визначення складу платників податків, принципів встановлення та розміру податкових ставок, інструменти, що пов'язані із порядком обчислення податкових зобов'язань, розміром податку. [12].

Проаналізуємо, як окремі податкові платежі, що здійснюють вплив на числові критерії фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарської діяльності (табл. 1.1).

Для діагностики податкової сфери підприємства потрібно провести комплексний аналіз цього сегмента всередині організації. Податкове навантаження на суб'єктів господарювання вимірюється у абсолютному та відносному вираженні. Абсолютні показники є сумою усіх податків і зборів, які сплачуються до бюджетів. Аналіз абсолютних показників податкового тиску не дозволяє об'єктивно оцінити рівень впливу сукупності податкових платежів на результати діяльності суб'єктів господарської діяльності [24].

Таблиця 1.1

Вплив податків на фінансово-господарську діяльність підприємств

Податок	Характеристика впливу	Форма впливу

ПДВ	Вибірковий, неоднорідний вплив, що залежить від сфери господарювання, продукції, що випускається, фінансових можливостей покупців. Це може вплинути на бізнес у разі високих ставок, оскільки збільшується прострочення між сплатою податкового зобов'язання та податковим кредитом.	- тимчасове відволікання оборотних засобів глобальне зростання вартості ресурсів та продуктів; - обмеження обсягу виробництва реалізації; - обмеження купівельної спроможності споживачів; - нагромадження нереалізованого товару на складах; - .
Акцизний податок	Непряме вплив, оскільки він безпосередньо входить у собівартість основної частини продукції підприємства міста і відшкодовується її клієнтами.	
Мито і митні платежі		
Загальнодержавні та місцеві податки, які відносяться на витрати виробництва	Непряма дія, оскільки тягар оплати переноситься на кінцевих споживачів товару.	- зменшення загального рівня прибутку збільшення собівартості продукції та кінцевої собівартості продукції; - .
Єдиний соціальний внесок		- збільшення кінцевої вартості продукції; - збільшення собівартості продукції та зниження рівня прибутку; - функція антимотивації для ФОП.
Податок на прибуток підприємств	Допомагає визначити виробничу потужність підприємства, вибір політики відтворення, векторів розвитку	- пряма залежність між сумою податків та поточними витратами господарської діяльності. - прямий розподіл прибутку; -

Таким чином, варто відмітити вагомий вплив податкового навантаження на основні фактори, що є необхідними для здійснення процесу виробництва та виконання основних функцій суб'єктом господарської діяльності. Зокрема, суттєвий вплив податковий тягар має на ціну сировини і матеріалів, а як результат і збільшення собівартості продукції, що в кінцевому виразі зменшує рівень прибутковості й може спричинити повне припинення підприємницької діяльності.

1.2.Методика оцінки податкового навантаження підприємства

Обрана система оподаткування підприємства дозволяє прогнозувати фінансовий результат і відповідно податкове навантаження за зміни умов господарської діяльності.

Надмірне податкове навантаження є негативним податковим фактор, що перешкоджає нормальному функціонуванню підприємництву, стримує діяльність суб'єктів господарської діяльності. У свою чергу, занадто низький рівень податкового навантаження спричиняє недоплату податків і зборів, що не дає здатність державі повною мірою виконувати свої функції. Оптимальний рівень податкового тиску передбачає рівень, на якому платники податків щодо своєї платоспроможності погоджуються сплачувати податкові платежі, які встановлені державою, отримуючи від держави якісні суспільні блага [18].

З економічної точки зору аналіз є одним із інструментів управління податковими платежами, за допомогою якого приймаються рішення та здійснюється розуміння отриманої інформації. У процесі діяльності інформація аналізується, порівнюється із періодом попереднього року, визначаються основні фактори, що впливають на податки, завантаженість підприємства, фактори, що впливають на рентабельність чи збитковість підприємства. Важливий етап є розрахунок планових показників діяльності підприємства. І завершальний кроком – це приймання управлінських рішень.

Податкове навантаження на мікрорівні визначає частку доходу, що безповоротно вилучається державою у суб'єкта підприємницької діяльності через систему податкові платежі та збори до бюджетів різних рівнів.

Визначення податкового навантаження суб'єкта підприємництва повинно базуватися на низці правил та організаційно-методичних тверджень, а саме:

- 1) «визначення рівня податкового навантаження доцільно проводити за допомогою відносних показників, які характеризують не тільки загальні аспекти взаємозв'язку величини сумарних податкових нарахувань з іншими фінансовими показниками, але й індивідуальні (оцінка впливу окремих видів податків,

платежів та зборів);

2) необхідно розмежовувати суми податкових зобов'язань за видами податків, враховувати приналежність податкових платежів до ідентифікації витрат або ж зобов'язань суб'єкта господарювання;

3) оцінка рівня податкового навантаження повинна здійснюватися шляхом порівняння величини податкових платежів та прирівняних до них зборів із ключовими параметрами фінансово-господарської діяльності (доходи, витрати, фінансові результати, активи, пасиви);

4) ідентифікація методичного підходу та системи показників податкового аналізу повинна здійснюватися, виходячи із інформаційних потреб систем управління» [22, с.131].

Показник податкового на корпоративному рівні підприємства відіграє важливу роль в розвитку підприємства, так як даний об'єкт дослідження має наслідки явного й неявного впливу податкових платежів на добробут платників.

Податковий тягар можна визначити по окремим податкам, використовуючи ефективну ставку податку й коефіцієнт продуктивності податку, що розраховується як відношення ефективної ставки до стандартної ставки.

Рівень ефективної ставки податку на прибуток підприємств розраховується занаступною формулою (1.1):

$$EC_{\text{пп}} = \text{ПП} / \text{ФР} * 100 \% \quad (1.1)$$

де $EC_{\text{пп}}$ – ефективна ставка податку на прибуток;

ПП – загальна сума стягненого податку на прибуток;

ФР – фінансовий результат прибуткових підприємств.

Розрахунок ефективної ставки податку на додану вартість відповідно до формули (1.2):

$$EC_{\text{пдв}} = \text{ПДВ} / \text{КСВ} * 100 \% \quad (1.2)$$

де $EC_{\text{пдв}}$ – ефективна ставка податку на додану вартість;

ПДВ – загальна сума сплаченого податку на додану вартість;

КСВ – сума кінцевих споживчих витрат домогосподарств.

Податкове навантаження на підприємство вимірюється в абсолютному та відносному вираженні. Абсолютні показники є сумою всіх податків і зборів, сплачених до бюджетів.

Для чіткої та вірної характеристики та визначення рівня податкового навантаження на підприємстві використовуються наступні показники:

- частка податкових виплат підприємства (P_2) в загальній сумі прибутку (формула 1.3):

$$P_2 = \text{ПВ} / \text{БП} * 100\% \quad (1.3)$$

де ПВ – податкові виплати підприємства;

БП – прибуток підприємства;

- частка податкових виплат підприємства (P_3) в об'ємі реалізації (формула 1.4):

$$P_3 = \text{ПВ} / \text{О}_p * 100\% \quad (1.4)$$

де О_p – об'єм реалізації підприємства;

- визначення податкового навантаження по відношенню до доданої вартості (формула 1.5):

$$\text{ПН}_{\text{дв}} = \text{ПВ} / \text{ДВ} * 100\% \quad (1.5)$$

де ДВ – додана вартість (валовий дохід за мінусом амортизації та вартості товарів, робіт та послуг, повністю використаних в процесі виробництва).

Цей метод розрахунку дозволяє визначити, яка частина доданої вартості йде на сплату податкових платежів, та враховує частку матеріальних витрат, витрат за оплату праці доданої вартості підприємства, амортизаційних відрахувань [7].

Таким чином, аналіз абсолютних показників податкового тиску не надає об'єктивної оцінки рівню впливу загальної маси податків і зборів на результати

діяльності суб'єктів господарювання.

На практиці широко застосовуються інші показники податкового навантаження, де за основу взято співвідношення суми податків до різних економічних показників підприємства (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Характеристика методик визначення податкового навантаження [24]

Формула	Умовні позначення	Характеристика методу
Частка непрямих податків у сумі виручки від реалізації товарів, робіт, послуг підприємства (Чнп)	$Чнп = НП/ВР$, де НП – сума непрямих податків, які сплачуються підприємством; ВР – виручка від реалізації товарів, робіт, послуг.	коефіцієнт відображає, яка сума непрямих податків припадає на одну гривню виручки від реалізації підприємства, отриманого у звітному періоді
Коефіцієнт оподаткування прибутку (Коп)	$Коп = Пп/Пб$, де Пп – податки, що їх сплачують з прибутку за певний період; Пб – балансовий прибуток підприємства за цей період.	демонструє частку податків, які підприємство сплачує з прибутку, в сумі отриманого ним прибутку
Коефіцієнт відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість за розрахунками з бюджетом (Кдз)	$Кдз = ДЗб/ОА$, де ДЗб – дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом; ОА – оборотні активи.	характеризує частку дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом у оборотних активах підприємства
Частка кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом в загальному обсязі поточних зобов'язань (Ккз)	$Ккз = КЗб/ПЗ$, де КЗб – кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом; ПЗ – поточні зобов'язання.	показує який обсяг кредиторської заборгованості підприємства припадає на одиницю його поточних зобов'язань та характеризує рівень платіжної дисципліни підприємства
Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей за розрахунками з бюджетом (Кдз/кз)	$Кдз/кз = ДЗб/КЗб$	показує скільки на одну гривню кредиторської заборгованості підприємства перед бюджетами припадає дебіторської заборгованості фінансових і податкових органів
Коефіцієнт платіжної дисципліни (Кплд)	$Кплд = (Поп - ШС)/Поп$, де Поп – прибуток від операційної діяльності; ШС – збитки від штрафних санкцій.	характеризує платіжну дисципліну підприємства

Недоліками цих методів розрахунку податкового навантаження є багато

факторів:

- складність створення єдиної уніфікованої методики розрахунку податкового навантаження, оскільки в податковій системі України існують різні види оподаткування залежних від умов і характеру діяльності;
- методика розрахунку податкового навантаження повинна містити загальний підхід до кількісного та якісного оцінювання впливу податкових платежів на фінансовий стан підприємства;
- неврахування багатьох податків при розрахунку податкового навантаження;
- відсутність контрольного показника податкового навантаження, що унеможливило порівняння рівня оподаткування на різних підприємствах.

Визначення податкового навантаження разом із абсолютними показниками розраховуються шляхом співставлення ймовірного податкового тиску, що включає аналіз загальної структури податкового навантаження на суб'єкти підприємницької діяльності, аналіз зовнішніх та внутрішніх аналітичних коефіцієнтів податкового тиску.

Розглянемо більш детально інші показники та податки впливу на соціально-економічне становище суб'єктів господарювання, серед яких ПДВ, ПДФО, ЄСВ (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

**Показники оцінки рівня ефективності економіко-організаційного
механізму оподаткування підприємств**

№	Показник	Розрахунок	Економічний зміст
1. Податкове навантаження з ПДВ			
1	Податкове навантаження доходів із ПДВ	$\text{ПДВ} = (\text{Зобов'язання} - \text{Кредит}) / \text{Дохід}$	ПДВ, що сплачується до Бюджету, в загальній сумі доходів
2	Податкове навантаження витрат із ПДВ	$\text{ПДВ} = (\text{Зобов'язання} - \text{Кредит}) / \text{Витрати}$	ПДВ, що сплачується до Бюджету, в загальній сумі витрат
2. Податкове навантаження з ПДФО			

1	Податкове навантаження ізПДФО	ПДФО =Нарахована зарплата *18%	ПДФО у сумі витрат суб'єкта господарювання
3. Податкове навантаження з ЄСВ			
1	Податкове навантаження ізЄСВ (22%)	ЄСВ =Нарахована зарплата *22%	ЄСВ у сумі витрат суб'єкта господарювання
2	Податкове навантаження ізЄСВ (8,41%-інваліди)	ЄСВ =Нарахована зарплата *8,41%	ЄСВ у сумі витрат суб'єкта господарювання

Важливість та першочерговість показника податкового навантаження на рівні здійснення виробничої діяльності окремого підприємства має одну із найголовніших ролей в економічному і соціальному розвитку суб'єкта підприємництва, тому більш детальніше розглянемо передумову й причини цього (рис. 1.1) [7].

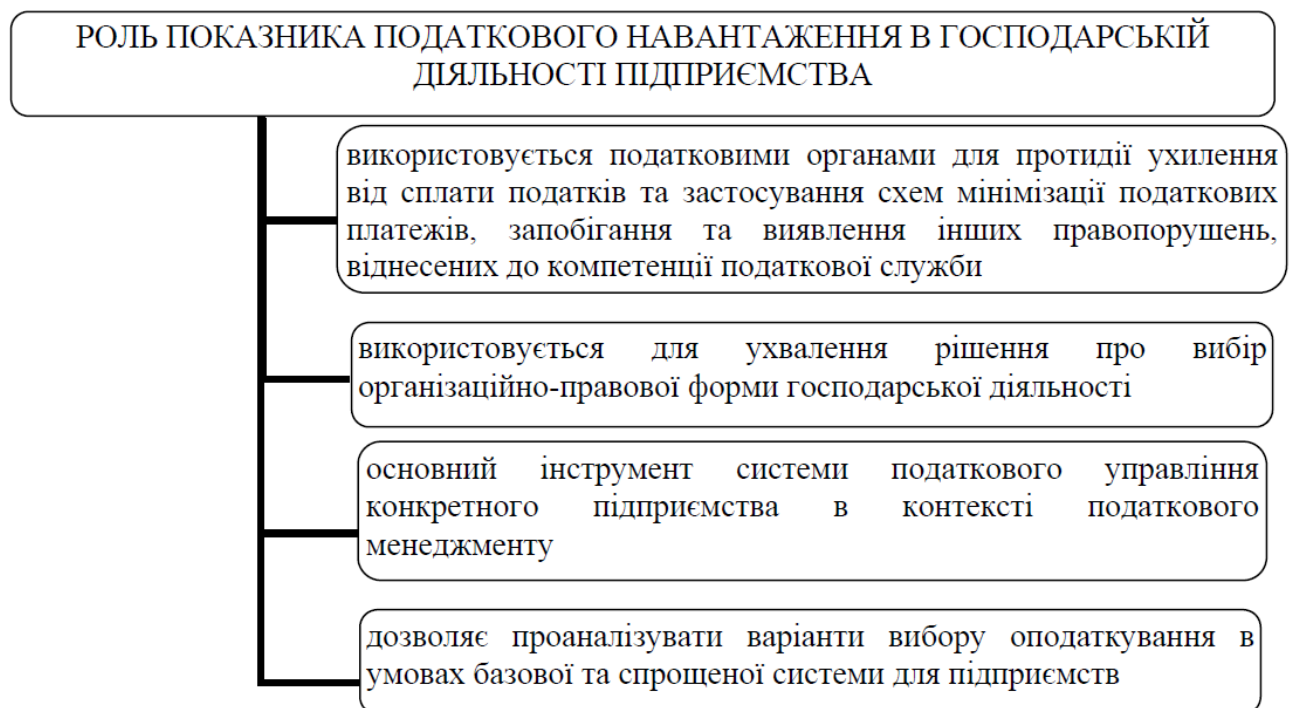

Рис. 1.1. Податкове навантаження в господарській діяльності підприємства [7]

Таким чином, податкове навантаження на мікрорівні є умовним показником, що визначає рівень податкових надходжень до бюджету держави чи їхню частку у валовому внутрішньому продукті.

Стягнення податкових платежів в Україні є досить високим і гальмує

економічний розвиток, що створює загрозу податковій безпеці держави. Важливим завданням є оптимізація податкового навантаження на підприємстві. Важливо визначити баланс між тягарем й вигодами оподаткування, між примусом та свідомим вибором сплати податкових платежів, тобто забезпечити баланс потреб та можливостей держави і громадян, громадських та приватних інтересів. Для цього потрібним є наступні напрямки діяльності для підтримки підприємницької діяльності:

- вдосконалення системи адміністрування податків та зборів, забезпечення її прозорості;
- зниження податкового навантаження на платників податків за рахунок поступового зниження ставок податків та розширення баз оподаткування;
- помірне зниження і рівномірність розподілу податкового навантаження між платниками податкових платежів залежно від виду діяльності;
- вдосконалення систем податкового контролю, що перешкоджають схемам ухилення від сплати податків платниками;
- створення умов для інтенсифікації інноваційних та інвестиційних процесів в пріоритетних галузях економіки. Збільшення обсягу інвестицій у діяльність підприємств дозволить розширити масштаби господарської діяльності та прибутки суб'єктів підприємництва. Зростання доходів збільшить обсяг ВВП та знизить податкове навантаження;
- скорочення і ефективне використання податкових пільг, котрі дуже частолобіюють інтереси стейкхолдерів;

Ці заходи сприятимуть виведенню із тіні більшість економіки, скоротити кількість податкових правопорушень і поживати підприємництво, тобто, створять сприятливі умови для економічного розвитку і добробуту країни в цілому. Основними проблемами української податкової системи є високе податкове навантаження на бізнес, значні опосередковані витрати платників податкових платежів і непослідовне застосування нормативних вимог податковими органами.

Останній час в Україні дуже гостро постає проблема щодо відшкодування

податку на додану вартість. Реалії сьогодення показують, що останніми роками бюджетоутворюючий ПДВ перейшов у податок бюджетних витрат. Фахівці в сфері оподаткування наголошують на проблемах незаконного відшкодування ПДВ, що створило умови особливого виду кримінального бізнесу. Фіктивні фірми генерують більшу частину необґрунтованого ПДВ, який ніколи не надійде до бюджету. Ця проблема посилюється активними й різноплановими діями учасників тіньової економіки, котрі будують свій бізнес на незаконному відшкодуванні ПДВ. Із цією метою створюються заплутані схеми для штучного завищення продажних цін й незаконного отримання податкових пільг, а також для подвійного експорту.

Отже, податкове навантаження відіграє важливу роль у системі управління суб'єктів підприємництва, так як є прямим об'єктом фінансового управління. Саме податкове навантаження визначає кількісну і якісну оцінку впливу податкових платежів на суб'єкт господарської діяльності та характеристику можливості суб'єктів розширювати своє виробництво й тим самим масштабувати діяльність і максимізувати доходи.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Аналіз податкового навантаження на вітчизняні підприємства

Одним із важливих показників системи оподаткування є рівень оподаткування чи податковий коефіцієнт, який визначається через відношення суми податків та зборів сплачених в країні протягом року до обсягу ВВП за відповідний період. Дослідження динаміки рівня оподаткування дозволяє встановити взаємозв'язок між системою оподаткування і результатами фінансово-господарської діяльності підприємств протягом певного періоду і, відповідним чином, коригування зміни у системі оподаткування відповідно до встановлених цілей держави.

Рівень оподаткування визначаємо за формулою 2.1 [35, с.357]

$$Tl_j = \frac{\sum_{i=1}^n T_{ij} + \sum_{i=1}^n Sc_{ij}}{GDR_j} \times 100\%$$

де, Tl_j – рівень оподаткування в періоді;

T_{ij} – сплачені податки та збори в періоді;

Sc_{ij} – сплачені соціальні внески в періоді;

GDR_j – Валовий внутрішній продуктів періоді.

У табл. 2.1 представлено динаміку рівня оподаткування в Україні та основні показники, які на нього впливають.

У 2015-2020 роки рівень оподаткування в Україні характеризується спадною тенденцією (за виключенням 2017 р., у якому відбулося зростання в порівнянні із 2016 р) і коливається від 40% ВВП у 2015 р. до 35% ВВП у 2016 р.

Таблиця 2.1

Динаміка та структура рівня оподаткування в Україні у 2015 – 2020 рр.[9]

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Сума сплачених податків та зборів до зведеного бюджету, млрд грн	700,9	897,2	1063,9	1162,8	1215,4
Темп зміни (у % до попереднього року)	14,0	28,0	18,6	9,3	4,5
Єдиний соціальний внесок	131,1	180,8	228,0	273,5	294,4
Темп зміни (у % до попереднього року)	-29,4	37,9	26,1	20,0	7,6
Номінальний ВВП, млрд грн	2383,2	2982,2	3558,7	3974,6	4194,1
Темп зміни (у % до попереднього року)	20,4	25,2	19,3	11,7	5,5
Частка податкових платежів у ВВП, %	29,4	30,1	29,9	29,3	29,0
Частка соціальних внесків у ВВП, %	5,5	6,1	6,4	6,9	7,0
Півень оподаткування, %	34,9	36,1	36,3	36,1	36,0

Окрім цього, відхилення між максимальним і мінімальним значенням становить 5,5 в. п. При цьому, в 2016 р. спостерігаємо значне скорочення обсягів сплати ЄСВ, що зумовлено зниженням ставки ЄСВ до 22 %, відповідно, у цей період відбувається значне зменшення податкового навантаження на підприємницьку діяльність, зокрема у частині зменшення податкового навантаження на фінансово-господарську діяльність підприємств, який є основним джерелом сплати ЄСВ. Крім цього, починаючи з 2017 р. по 2018 р. номінальний ВВП в країні зростав повільніше, ніж податкові платежі та ЄСВ, що зумовило зростання рівня податкового навантаження, проте, починаючи з 2019 р. темп зміни номінального ВВП був динамічнішим, ніж податкових надходжень, що дозволило зменшити рівень податкового навантаження на економіку.

Протягом аналізованого періоду спостерігаємо, що внески до державних позабюджетних соціальних фондів становили близько 20% від загального обсягу обов'язкових платежів, окрім 2015 р., де цей показник був на рівні 30%. Варто зауважити, що темп зростання надходжень від єдиного соціального внеску є вищим, ніж від податкових платежів. Відтак, основне податкове навантаження на фінансово-господарську діяльність підприємств припадає безпосередньо на заробітну плату, зокрема на фонд оплати праці.

Якщо порівняти податкове навантаження в Україні із іншими Європейськими країнами, то варіація цього показника буде у межах середньостатистичного значення, проте, на віднімі від аналізованих країн, в Україні спостерігається значно вищий показник варіації між максимальним та мінімальним значенням (рис 2.1).

Як видно з рис.2.1, рівень податкового навантаження в Україні у 2016 р. та 2020 р. є нижчим ніж середній показник у 27 Європейських державах, і наближений до показників Латвії, Іспанії та Польщі. У той же час, спостерігаємо що у Франції, Німеччині та Швеції рівень податкового навантаження є значно вищий чим в Україні. Із іншого боку, проведене Світовим банком і аудиторською компанією PwC дослідження впливу рівня оподаткування на бізнес серед 190 економік світу встановило, що «...рівень податкового навантаження на прибуток середньостатистичної компанії в Україні – на рівні 45,2%. У середньому у світі рівень податкового навантаження становить 40,8%. Основним недоліком діючої податкової системи визначено складність нарахування та сплати податків» [38].

В процесі визначення впливу системи оподаткування на фінансово-господарські показники діяльності підприємств важливим є встановлення рівня сплати податків та обов'язкових платежів, який визначений міжнародним рейтингом DoingBusiness та включає такі індикатори простоти справляння податків як [37]:

- кількість платежів протягом року;
- витрати часу на підготовку податкової звітності і сплату податків;
- узагальнена ставка податку.

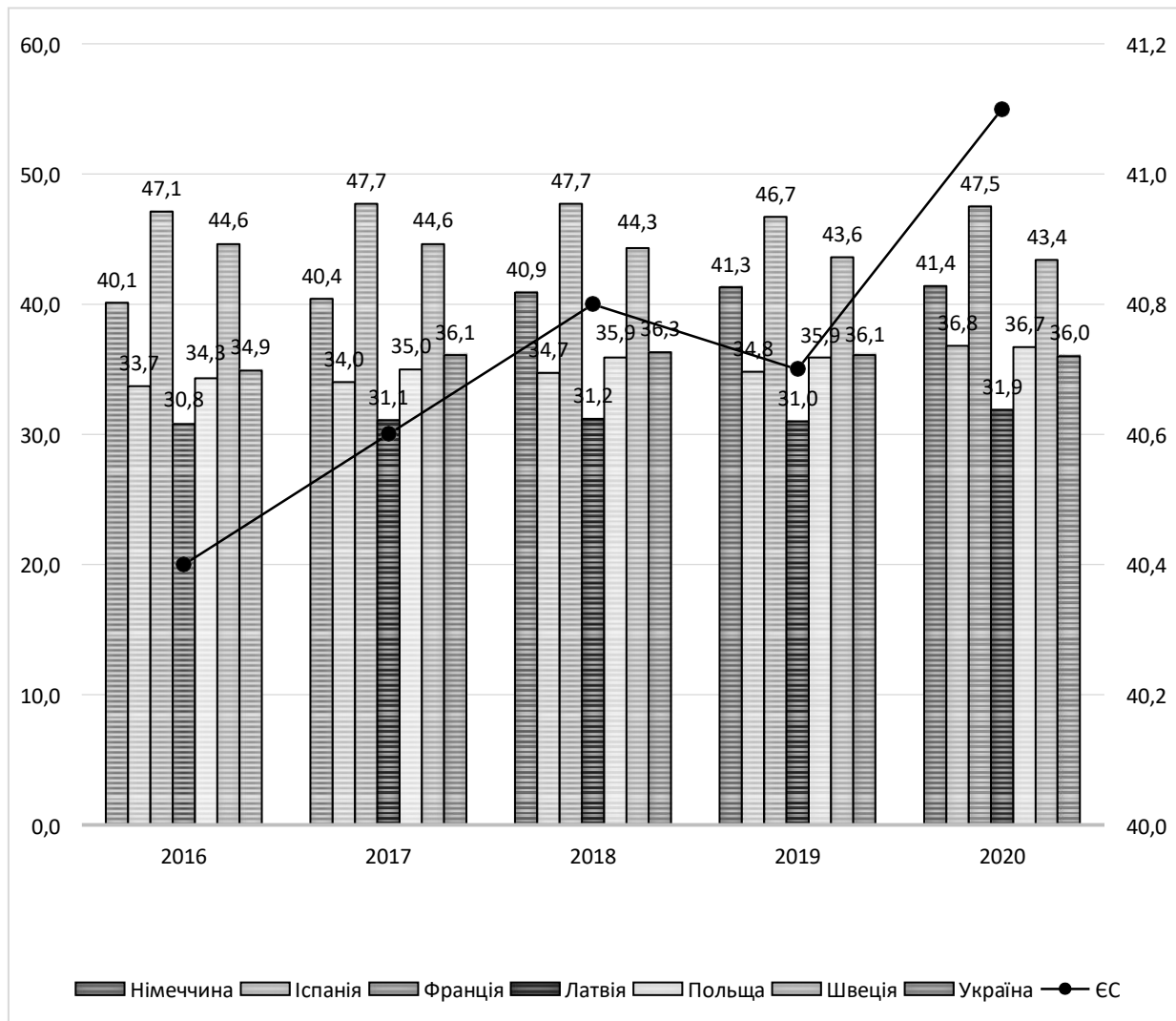

Рис. 2.1. Динаміка рівня податкового навантаження в Україні та країнах Європейського Союзу в 2016 - 2020 рр., % [39]

Відповідно до цього рейтингу, Україна у 2020 році займає 64 місце із 190 країн по простоті ведення бізнесу, що є на 1 пункт вище, ніж у 2019 році (65 місце) (табл. 2.2). З таблиці 2.2. видно, що за показником кількості платежів на рік, наша країна займає лідируючі позиції у цьому рейтингу і отримала оцінку 96,7 із 100. Проте інші показники в Україні негативно вплинули на рівень сплати податкових платежів, зокрема це стосується суми сплачених податкових платежів та часу сплати.

Таблиця 2.2

**Динаміка показників, що характеризують рівень сплати податків в
Україні за 2020 р.[35, с. 358]**

Показники	Україна	Країни Євро та Центральної Азії	ОЕСР
Платежі, кількість за рік	5	14,4	10,3
Загальна ставка податків та внесків (% до прибутку)	45,2	31,7	39,9
Час (годин за рік)	328	213,1	158,8
Рейтинг для України	64 (з 190 країн)		

Детальніша інформація про вплив вищезгаданих показників подана в таблиці 2.3.

З таблиці 2.3, видно, що найбільше часу платники витрачають на декларування і сплату ПДВ – 199 год. на рік, ЄСВ – 92 год. на рік та податку на прибуток підприємств – 36,5 год. на рік, що є досить затратним по відношенню до часу ведення підприємницької діяльності. Тому за цим показником Україна отримала лише 57 балів із 100.

За показником сукупної податкової ставки Україна отримала 72,6 бали із 100, так як найбільше податкове навантаження за цим показником становить ЄСВ – 33,85 %, при діючій ставці оподаткування – 22 %, що неодноразово підтверджує те, що діюча в країні система оподаткування опосередковано впливає на показники діяльності суб'єктів підприємництва шляхом оподаткування фонду оплати праці через ЄСВ, що в результаті призводить до зростання витрат підприємств.

Варто зазначити, що існуюча в Україні система оподаткування, та високе податкове навантаження сприяють високому рівню тіньового сектору української економіки, так як, із одного боку, багато підприємств не в змозі сплачувати усі податкові платежі та, при цьому, залишатися конкурентоспроможними, а із іншого боку, тіньовий сектор дозволяє отримати більші прибутки.

Таблиця 2.3

Деталізація сплати податків в Україні у 2020 [38]

Податок/ обов'язковий внесок	Плтежі	Способи декларування, сплати	Час, годин	Ставка	База оподаткування	Загальна сума податків (у % до прибутків)
Єдиний соціальний внесок	1	онлайн	92,0	22	Заробітна плата	33,85
Податок на прибуток підприємств	1	онлайн	35,6	18	Прибуток	10,23
Земельний податок	1	онлайн	-	Різні ставки	Площа та варість землі	1,10
Екологічний податок	1	онлайн	-	Різні ставки	Тонна відходів	0,01
Військовий збір	0	онлайн	-	1,5	Особистий дохід	0,0
Податок на додану вартість	1	онлайн	199	20	Додана вартість	0,0
Всього	5	-	328	-	-	45,2

Так, на основі даних Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України «рівень тіньової економіки в Україні у 2020 році становив 31 %» [34](рис. 2.2).

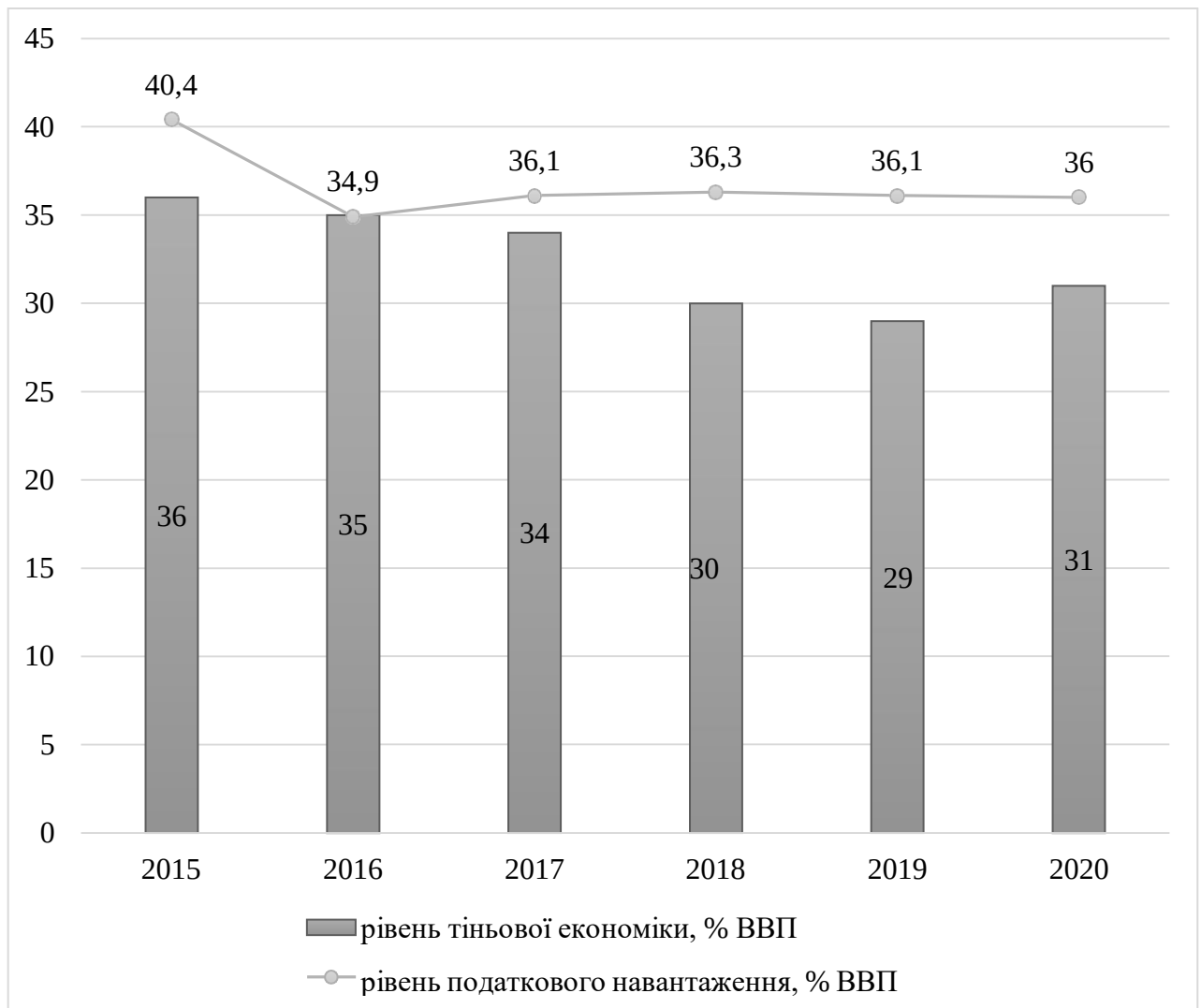

Рис. 2.2. Інтегральний показник рівня тіньової економіки в Україні та рівень податкового навантаження (у % до ВВП) [34]

Як видно із рис. 2.2, рівень тіньової економіки протягом 2018-2020 роках в Україні характеризується спадною тенденцією, що відбувається на тлі зменшення рівня оподаткування.

Найвищий рівень тіньової економіки спостерігається за найвищого рівня оподаткування 36 % у 2015 році при 40,4 % відповідно, це стосується і найнижчого рівня за аналізований період. Тобто існує прямий зв'язок між рівнем оподаткування й рівнем тіньової економіки. Здійснивши кореляційний аналіз, було встановлено, що коефіцієнт кореляції між цими показниками становить 0,7143, що свідчить про значний прямий зв'язок,

тобто, чим нижчим є рівень оподаткування у країні, тим нижчим буде рівень тіньової економіки, і навпаки. Проте, існують інші чинники, які впливають на цей зв'язок. Зокрема, рівень тіньової економіки в 2016 році був вищий, ніж у 2017 році при оберненому рівні оподаткування (у 2017 р. рівень оподаткування був важчим, ніж у 2016 р.), що зумовлено часовими лагами та позитивними очікуваннями суб'єкта підприємництва від реалізованої фіскальної політики, яку здійснює уряд. Відтак, чим вищий рівень довіри суб'єктів підприємництва до політики уряду, тим нижчим є рівень тіньової економіки в державі.

Отже, чинна система оподаткування, яка діє в Україні характеризується відносно невисоким рівнем оподаткування, що характеризується спадною тенденцією. Із одного боку, це створює сприятливі умови для розвитку підприємницької діяльності, так як не створює значного тиску на підприємство. Проте, дана система характеризується й негативними факторами, такими як незручність і складність нарахування й сплати податкових платежів.

2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант»

ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» засноване рішенням Регіонального відділення Фонду державного майна України по Миколаївській області №92 від 14.07.1995р. шляхом реорганізації державного підприємства «Первомайський кар'єр «Граніт» ВО «Запоріжнерудпром» у відкрите акціонерне товариство згідно Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств». Товариство є правонаступником всіх прав та обов'язків державного підприємства «Первомайський кар'єр «Граніт» ВО «Запоріжнерудпром». У 2012 році була змінена юридична адреса на: 18016, Черкаська обл., місто Черкаси, Соснівський район, вулиця Маршала Красовського, будинок 8.

Товариство належить до Української Гірничодобувної Компанії. Компанія здійснює управління 4 кар'єрами та 5 родовищами. УГДК є одним з лідерів з видобутку гранітного щебню у південній та Центральній Україні.

Товариство займається добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю. Типи продукції, що видобувається – це щебінь щільний природний різних фракцій та відсів дроблення вивержених гірських порід фракція. Основними споживачами продукції товариства є будівельні підприємства Первомайського району і інших регіонів Миколаївської області і України.

Дані щодо середньої кількості працівників товариства та фонду оплати праці зазначено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

**Показники середньої кількості працівників та ФОП ПрАТ
«Первомайський кар'єр Грант»***

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Середня кількість працівників, осіб	155	148	148
Фонд оплати праці, тис. грн	12118	14685	18730,2

**Джерело: складено автором за даними [40]*

Збільшення витрат підприємства на оплату праці відносно попереднього року пов'язано із збільшенням розміру мінімальної заробітної плати.

Варто зазначити, що за останні п'ять років значних придбань чи відчужень основних засобів не було. У 2018 році придбання на суму 644331,8 грн. (в основному комп'ютерна техніка, господарського інвентаря). Об'єктів оренди немає. Виробничі потужності та обладнання використовується на 100%. Активи утримуються в належному стані. Умови користування машинами та обладнанням, задіяних у виробництві - згідно техніко-експлуатаційним умовам та технічних паспортів. Будівлі та споруди підтримуються у робочому стані, що

забезпечує довгострокове їх використання.

Екологічні питання на використання активів підприємства не впливають. Планів капітального будівництва, розширення та вдосконалення основних засобів немає. Всі основні засоби використовуються за основним видом діяльності товариства. Позитивним є те, що підприємство придбає основні засоби, проте на жаль інноваційних технологій в свої діяльності підприємство не використовує (табл.2.5).

Таблиця 2.5

**Показники результативності основних
засобів ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант»**

Показник	2018	2019	2020
Рівень зношеності основних засобів, %	87,4	85,3	89,5
Надійшло основних засобів, тис грн	77	-	156
Вибуло основних засобів, тис грн	5	-	-
Основні засоби емітента складаються з груп			
- будівлі та споруди	19,3%	17,8	19,4
- машини та обладнання	59,3	59,2	59,3
- транспортні засоби	19,3	18	18,4
- інші	2,2	5	1,8

**Джерело: складено автором за даними [40]*

Проведемо аналіз активів ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант»», дані подано у формі таблиці 2.6.

Як свідчать результати аналізу за досліджуваний період найбільшу частку у структурі активів підприємства складала довгострокова дебіторська заборгованість, питома вага якої має тенденцію до поступового зниження та у 2020 році вже склала 22, 27 %, Проте дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги все ж таки у 2020 році значно зросла до рівня 53,12 %, що в

порівнянні з минулим роком більша на 47,8 %. Частка оборотних активів у 2020 році у порівнянні з 2019 роком збільшилась на 18,24 відсоткових пункти і склала 75,21 %. Питома вага грошових коштів та їх еквівалентів у 2020 році склала 0,36 %, що на 0,15 в.п. менше, ніж у минулому році. Частка необоротних активів підприємства зменшилась у 2020 році становила 24,79 %, що на 18,24 в.п. менше ніж у 2019 році.

Таблиця 2.6

Аналіз складу та структури активів
ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» 2018 -2020 роках*

Показник	2018	2019	2020	Частка у активах		
				2018рік, %	2019 рік, %	2020 рік, %
Нематеріальні активи	620	585	550	0,39	0,47	0,26
Основні засоби	7240	6279	4728	4,53	5,00	2,25
Довгострокова дебіторська заборгованість	46719	46719	46719	29,23	37,21	22,27
Усього необоротних активів	54579	54033	51997	34,15	43,03	24,79
Запаси	10221	5560	5317	6,39	4,43	2,53
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	62967	31893	111419	39,39	25,40	53,12
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	465	498	557	0,29	0,40	0,27
Інша поточна дебіторська заборгованість	29794	31862	36691	18,64	25,38	17,49
Гроші та їх еквіваленти	35	635	762	0,02	0,51	0,36
Витрати майбутніх періодів	-	-	70	0,00	0,00	0,03
Усього оборотних активів	105257	71531	157765	65,85	56,97	75,21
Баланс	159836	125564	209762	100	100	100

*Джерело: складено автором за даними [40]

Дослідивши фінансову звітність підприємства за попередні роки, можна

побачити, що підприємство має тенденцію до повільного зменшення суми необоротних активів підприємства і стрімкого зростання оборотних активів з кожним роком, що наглядно показано на рисунку 2.3.

Структура активів ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» у 2018-2020 роках зображена на рисунку 2.3.

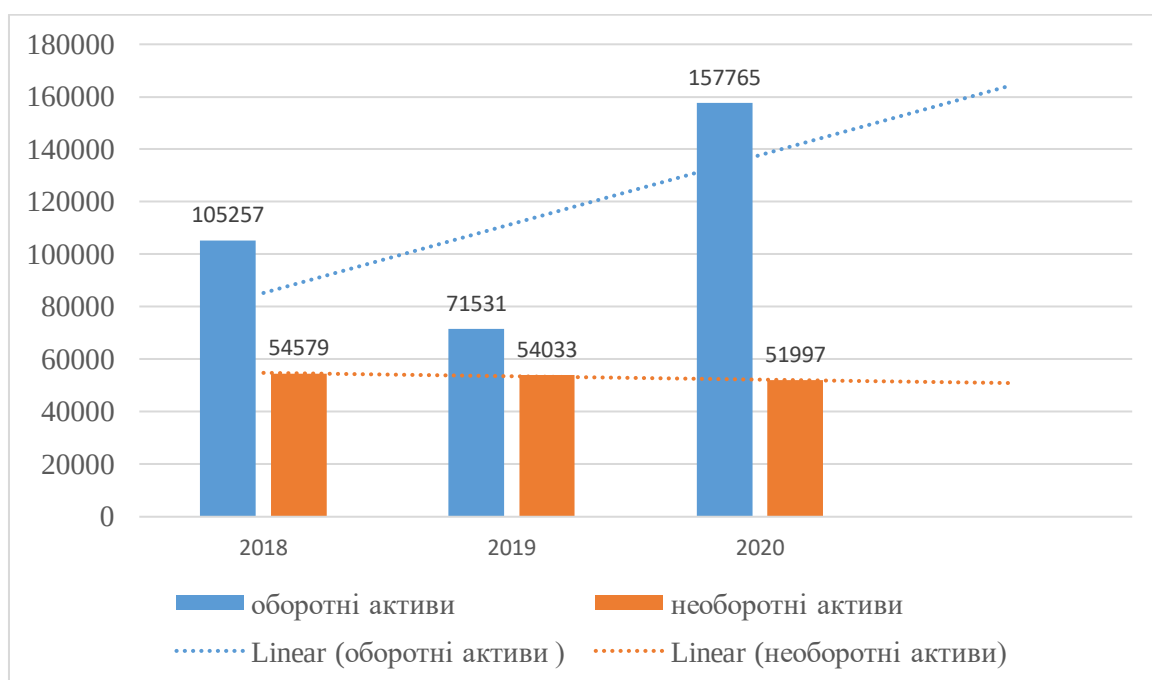

Рис.2.3. Динаміка активів ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» у 2018-2020 роках*

**Джерело: складено автором за даними [40]*

Аналіз структури активів підприємства у 2018-2020 роках дозволив відзначити високу мобільність майна підприємства, оскільки частка оборотних активів товариства є значною і складає 75,21 % на кінець 2020 року.

Аналізуючи структуру активів, слід мати на увазі, що загальну структуру активів характеризує коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів.

Таким чином, у досліджуваного підприємства спостерігається перевищення величини оборотних активів над необоротними в 2018-2020 роках, що підтверджується значеннями їх питомих ваг в загальній сумі активів, хоча і варто відмітити що до 2020 року, частка оборотних активів була не значно більшою

необоротних. Звідси можна зробити висновок про збільшення виробничих потужностей через значне зростання основних засобів.

В загальному, активи підприємства зросли, хоча, значне зростання дебіторської заборгованості та зменшення суми нематеріальних активів і основних засобів потребують уваги керівництва, для попередження негативних наслідків для підприємства.

На основі даних таблиці 2.2 відмітимо, що основні засоби ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» у 2020 році становили 4728 тис. грн, що на 32 % менше, ніж у минулому році, у 2019 році, в порівнянні з 2018 роком, їх обсяг зменшився на 15,3 % і склав 6279 тис. грн (рис. 2.5).

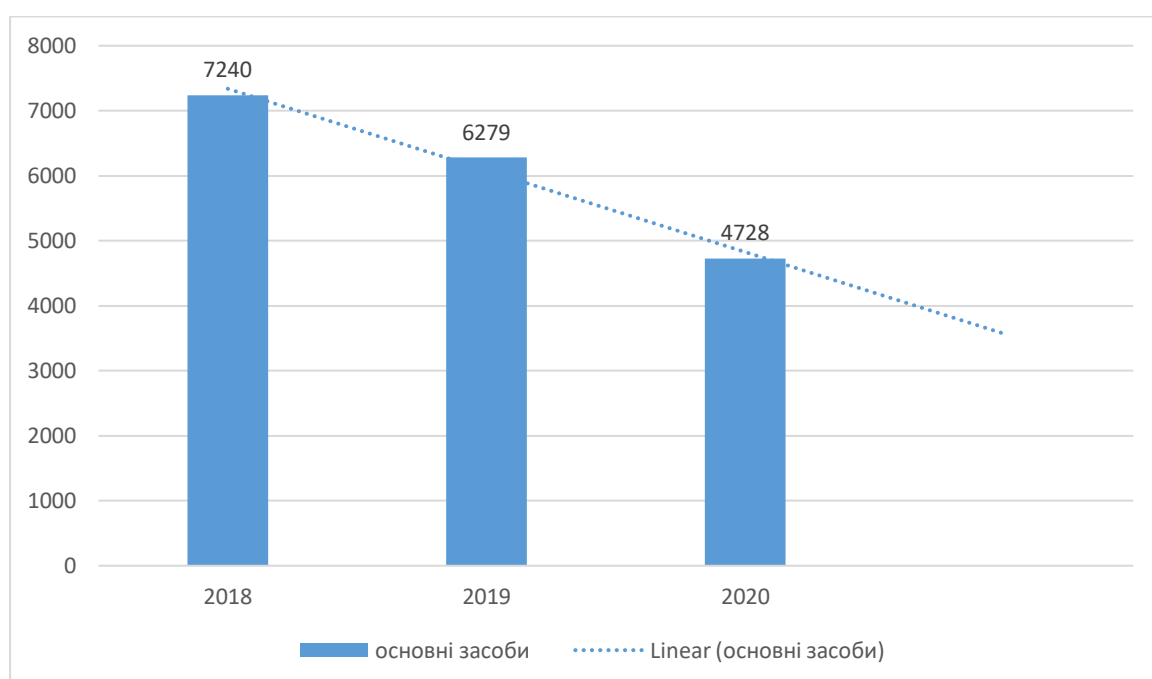

Рис. 2.5 Динаміка вартості основних засобів ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» у 2018-2020 роках*

**Джерело: складено автором за даними [40]*

Перейдемо до аналізу структури та динаміки власного капіталу і зобов'язань ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант»

Проведемо аналіз пасивів підприємства ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» дані подамо у формі таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз структури та динаміки пасивів ПрАТ «Первомайський кар'єр

Грант» за 2018 – 2020 рр.*

Показники	Роки					
	2018		2019		2020	
	сума, тис.грн	частка, %	сума, тис.грн	частка, %	сума, тис.грн	частка, %
Зареєстрований капітал	394,00	0,25	394,00	0,31	394,00	0,19
Додатковий капітал	3264,00	2,04	3264,00	2,60	3264,00	1,56
Резервний капітал	666,00	0,42	666,00	0,53	666,00	0,32
Нерозподілений прибуток	21507,00	13,46	24018,00	19,13	36852,00	17,57
<i>Власний капітал</i>	<i>25831,00</i>	<i>16,16</i>	<i>28342,00</i>	<i>22,57</i>	<i>41176,00</i>	<i>19,63</i>
<i>Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення</i>	<i>34667,00</i>	<i>21,69</i>	<i>34667,00</i>	<i>27,61</i>	<i>68843,00</i>	<i>32,82</i>
<i>Поточні зобов'язання</i>	<i>99338,00</i>	<i>62,15</i>	<i>62555,00</i>	<i>49,82</i>	<i>99743,00</i>	<i>47,55</i>
Всього	159836,00	100,00	125564,00	100,00	209762,00	100,00

**Джерело: складено автором за даними [40]*

Отже, як ми бачимо, пасиви ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» не є стабільними протягом 2018 – 2020 років. У 2019 році пасиви зменшились на 22 % у порівнянні з 2018 роком, проте у 2020 році стрімко зросли на 40% порівняно з 2019 роком, що пов'язано, насамперед, із значним збільшенням суму поточних зобов'язань та довгострокових зобов'язань. В загальному, баланс підприємства в 2020 році в порівнянні із 2019 роком, збільшився на 84198 тис. грн.

Основні фінансові показники діяльності підприємства висвітлені в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Показники основних фінансових результатів ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант»*

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Дохід від реалізації продукції	109891	80902	100269
Фінансовий результат до оподаткування	9662	3148	9552
Чистий фінансовий результат, прибуток	7923	2581	7833

***Джерело: складено автором за даними [40]*

Дохід від реалізації продукції за 2020 рік склав 100269 тис. грн, що на 19367 тис. грн більше, ніж у 2019 році.

Фінансова стабільність ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» знаходиться під загрозою, адже, значне зростання дебіторської заборгованості при одночасному зростанні поточних зобов'язань за товари, роботи, послуги та за розрахунками, та зменшенні основних засобів, свідчить про погіршення стабільності. Тому, керівництво ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» має приділити особливу увагу своїм покупцям і переконатися, що зобов'язання перед підприємством будуть виконанні, та використати частину прибутку на погашення заборгованостей перед власними працівниками і постачальниками.

Таким чином, отримані результати свідчать про нестійкий фінансовий стан і нестачу власних коштів, що свідчить про порушену платоспроможність, адже, для забезпечення запасів та безперебійної діяльності, підприємство змушене залучати не тільки власні кошти і довгострокові кредити, а й короткострокові позики. Основними істотними проблемами товариства є велика дебіторська та кредиторська заборгованість.

Інші проблеми - це постійно зростаючі тарифи на енергоносії та значна зношеність систем енергозабезпечення. На результат фінансової діяльності також впливають високі податки на ФОП. Такий стан не є критичним для підприємства і з правильним управлінням є значні шанси відновити його платоспроможність.

2.3. Оптимізація податкового навантаження ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант»

ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» веде свою фінансово-господарську діяльність у відповідності з чинним законодавством України, сплачуючи при цьому значні податки та збори до бюджету.

Основні податки і збори, що сплачує ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» є:

- податок на додану вартість (ПДВ);
- податок на прибуток;
- екологічний податок;
- рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України;
- рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення;
- рентна плата за спецводокористування;
- земельний податок з юридичних осіб, інші види діяльності;
- орендна плата з юридичних осіб, з плати за землю;
- єдиний соціальний внесок, нарахований роботодавцем на заробітну плату співробітників, видобувна діяльність;
- податок на доходи фізичних осіб;
- військовий збір.

Підприємство перебуває на загальній системі оподаткування: сплачує податок у розмірі 18% від прибутку, після відрахування всіх витрат. Крім цього здійснює платежі як податковий агент з ПДФО, військовий збір. Найбільшу частку із загальної маси сплачених податків займають податок на прибуток та ПДВ, оскільки за останні досліджувані роки підприємство немало прибутків та не сплачувало податок на прибуток до бюджету, більш детально зупинимося на ПДВ. Окрім цього на підприємства не залежно від обсягів його виробництва покладено навантаження інших податків, а саме: податок на землю, екологічний

податок та інші. Особливостями цих податків є те, що навіть за умов отримання збитків розраховуватися за зобов'язаннями по них потрібно вчасно. Податок на землю розраховується, подається у вигляді декларації та сплачується один раз на квартал. Податок на прибуток за умов його наявності також сплачується один раз в квартал за формою власності підприємства ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант». Екологічний податок розраховується та декларується один раз в квартал, а паралельно з цим і здійснюється оплата в такі ж терміни.

Розглянемо детальніше динаміку всіх податків, що є навантаженням для ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» відповідно до таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

**Динаміка сплачених податків ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант»
за період 2018-2020 рр., тис грн***

Рівень бюджету	2018	2019	2020	Відхилення, 2019/2018	Відхилення, 2020/2019
<i>Місцевий</i>	362	362,1	340,4	0,1	-21,6
<i>Державний</i>	8533,2	15882,9	16596,3	7349,7	713,4
<i>Всього</i>	8895,2	16245	16936,7	7349,8	691,8

*Джерело: складено автором за даними [40]

Для кращого сприйняття відобразимо динаміку сплачених податків ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» у вигляді графіку на рис 2.6.

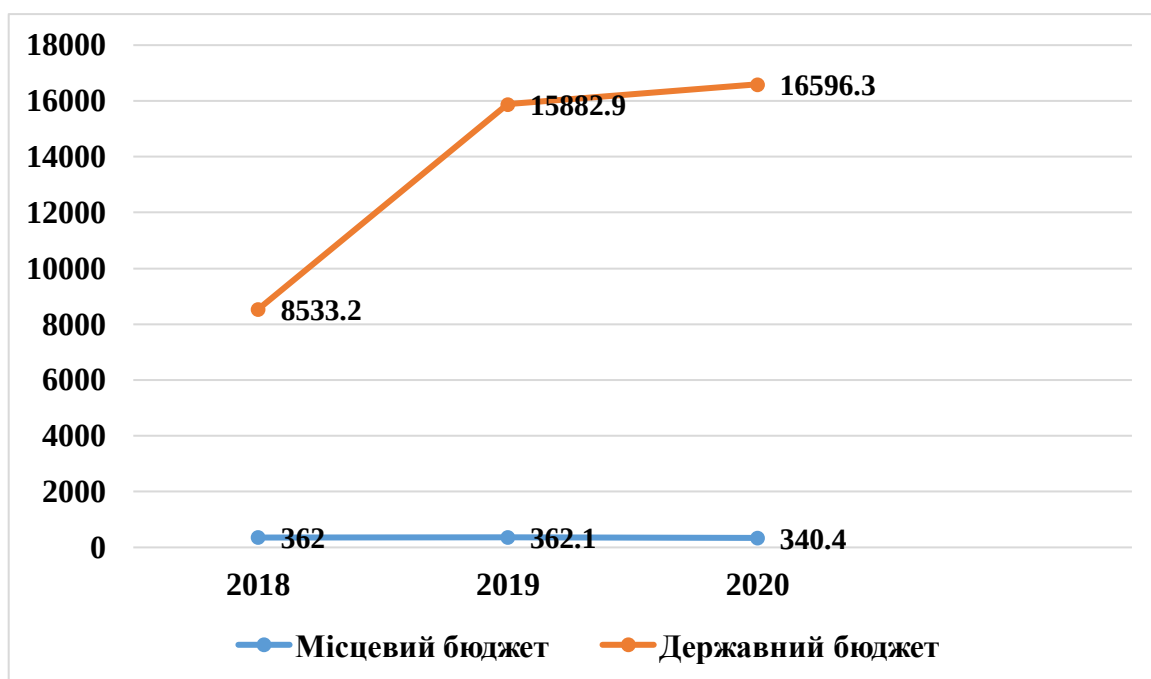

Рис.2.6. Динаміка сплачених податків ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант»*

**Джерело: складено автором за даними [40]*

З даних рис.2.6. видно, що ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» протягом досліджуваного періоду сплачував податкові платежі, як до місцевого так і до Державного бюджетів. Стосовно державного бюджету, то платежі були стабільними і спостерігається тенденція до зростання. Проте податкові надходження до місцевого бюджету навпаки у 2020 році зменшились порівняно з 2019 та 2018 роками на 21,7 тис. грн або на 6%.

Проаналізуємо детально нарахування та сплату податкових платежів окремо по кожному платежу в розрізі їх надходжень до бюджету.

В таблиці 2.10 зазначено динаміку нарахованих та сплачених податків до місцевого бюджету за період 2018-2020 роки .

Таблиця 2.10

Динаміка нарахованих та сплачених податків до місцевого бюджету за період 2018-2020 рр., тис грн*

Податок	2018 рік		2019 рік		2020 рік	
	Нараховано	Сплачено	Нараховано	Сплачено	Нараховано	Сплачено
Податок на доходи фізичних осіб	2170,1	2376,6	2641,0	2377,9	3356,0	2043,7
Земельний податок з юридичних осіб	40,9	40,9	40,8	40,8	37,5	37,8
Орендна плата з юридичних осіб, з плати за за землю	306,4	306,4	306,4	306,4	280,9	283,5
Екологічний податок	14,7	14,8	14,7	14,8	17,1	19,1
Всього	362	362,1	361,9	362	335,5	340,4

**Джерело: складено автором за даними [40]*

Відповідно до даних таблиці 2.11. можна зробити висновки:

- найбільше до місцевого бюджет товариством було сплачено податку на доходи фізичних осіб;
- сума усіх сплачених податкових платежів у протягом досліджуваного періоду є більшими ніж нараховані;
- загальна сума переплати податкових платежів до місцевого бюджету становить у 2020 році 4,9 тис грн.

До державного бюджету ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» сплачує 6 податкових платежі і єдиний соціальний внесок (табл.2.2.).

Таблиця 2.11

Динаміка нарахованих і сплачених податків до Державного бюджету за період 2018-2020 рр., тис грн*

Податок	2018 рік		2019 рік		2020 рік	
	Нараховано	Сплачено	Нараховано	Сплачено	Нараховано	Сплачено

Військовий збір	183,2	182,4	221,8	222,2	281,0	286,4
Податок на прибуток підприємства, видобувна діяльність	1739,3	250,1	566,7	1100,0	1719,4	1606,4
Рентна плата за спецвдодкористування	16,1	14,1	17,1	12,2	16,7	16,9
Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення	2888,6	2763,3	2564,2	2969,9	2997,5	2788,5
Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,6
Податок на додану вартість	6262,3	5936,9	6220,1	6255,2	8213,0	8402,1
Єдиний соціальний внесок, нарахований роботодавцем на заробітну плату співробітників	3491,5	5323,1	3491,5	5323,1	4089,3	3495,4
Всього	14581,3	8533,2	13081,7	15882,9	17317,2	16596,3

**Джерело: складено автором за даними [40]*

Аналізуючи дані табл.2.11 можна зазначити:

- до Державного бюджету підприємство сплачує основні бюджет утворюючи податки такі як податок на додану вартість, податок на прибуток підприємств;
- найбільшу суму податкових надходжень до ДБ становить ПДВ. Крім того, надходження від цього платежу також мають місце переплати;
- суми податок на прибуток підприємств значно менші ніж рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення. Проте сума нарахованої такої рентної плати у 2018 і 2020 роках є більшою ніж сплачено;

- чіткої тенденції щодо переплати або недоплати по окремих платежах не спостерігається.

На основі зазначених раніше методик проаналізуємо податкове навантаження підприємства ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Показники загального податкового навантаження підприємства

*

Показник	Роки		
	2018	2019	2020
Коефіцієнт податкомісткості реалізованої продукції (податкоспроможності підприємства)	0.095	0.13	0.39
Податковіддача доходів	0.08	0.2	0.17
Податковіддача прибутку	0.92	5.16	1.77
Податковіддача активів	0.28	0.57	0.41
Прибуток на 1 грн сплачених підприємством податків	1.08	0.19	0.56

**Джерело: складено автором за даними [40]*

За аналізований період підвищився рівень податкової ефективності та відбулося зниження податкового навантаження на доходи та витрати. Розрахунок цих показників є способом визначення привабливості варіанта оподаткування чи схеми оподаткування. Ці показники можуть враховуватись як при аналізі результатів господарської діяльності суб'єктів господарювання, так і в процесі прогнозування та оптимізації процесів роботи з податковими зобов'язаннями.

Крім того, як управління в організації ці показники можуть сприяти прийняттю стратегічних управлінських рішень, завдяки яким компанія перебуватиме в постійному розвитку в умовах зміни економічних циклів [25].

Аналіз розрахунку податкового навантаження з податку на прибуток організацій показав підвищення коефіцієнту податкоспроможності підприємства. Проте прибуток на 1 грн сплачених підприємством податків у 2020 році зменшився майже у 2 рази порівняно з 2018 роком. А 2019 роком цей

показник взагалі мав найнижчий рівень це 0,19 грн на 1 грн сплачених податків. Найбільший податковий тиск підприємством мало у 2019 році, оскільки до бюджету було сплачено податків у розмірі 16245 тис грн, а прибутку отримано лише 3148 тис грн.

Враховуючи рівень завантаженості підприємства податками та не спроможності отримувати прибутку для розрахунку зі своїми зобов'язаннями пропонується ряд пропозицій щодо виходу з кризових моментів та роботи на отримання прибутку:

- переглянути постійні витрати, що стосуються адміністрації та відділу збуту та дещо їх скоротити на період наявності кризових моментів, це збільшить частку прибутку підприємства;

- для скорочення витрат на екологічний податок варто повністю відмовитися від застосування шкідливих речовин у виробництві або за неможливості, звести їх до мінімуму.

Найдієвіший спосіб підвищити рентабельність не механічне зниження податків, а побудова ефективної системи управління підприємством. Якпоказує практика, такий підхід забезпечує значне та стійке зниження податкових втрат у довгостроковій перспективі. Такий підхід передбачає злагоджену роботу команди юристів, бухгалтерів та фінансистів, у тому числі було б результативним отримати консультації щодо оптимізації сплати податків і зборів у податкових радників [38].

Держава надає безліч можливостей зниження податкових платежів. Це пов'язано як із податковими пільгами, передбаченими законодавством, так і з наявністю різних податкових ставок та наявністю прогалин або неясностей у законодавстві, через неможливість розрахувати всі обставини, що виникають при обчисленні та сплаті податків [32].

Усі методи оптимізації поєднуються у схеми оптимізації. Жоден із методів сам собою не є успішним у податковому плануванні. Тільки схема складена з урахуванням усіх особливостей дозволяє досягти поставленої мети. Навпаки, невдала схема податкової оптимізації може завдати компанії істотних

збитків. Очевидно, що методи оптимізації мають пряме практичне значення, що знаходить відображення у схемах оптимізації.

Головною особливістю такого підходу оптимізації невисокий ступінь ризику та відносна незначні додаткові фінансові витрати на реалізацію запропонованих заходів. Основними причинами неотримання бажаного результату під час застосування запропонованої схеми оптимізації є: невчасно приховані господарські операції для оптимізації; не використання багато схем, а використовує одну в єдиному форматі; використання неправильно складених документів, тощо. Але, незважаючи ні на що, ризиків на цьому шляху менше, оскільки підприємство не ухиляється від сплати податків, воно відкладає їх на більш пізній термін [38].

Будь-яка схема перед використанням перевіряється на відповідність кільком критеріям:

- ефективність – це оптимальне використання у схемі всіх можливостей оптимізації оподаткування;
- дотримання вимог законодавства – врахування всіх можливих правових наслідків використання схеми, продуманість механізмів реагування на зміни чинного законодавства чи дії податкових органів;
- автономність - схема розглядається з погляду складності в управлінні, керованості у застосуванні та складності у реалізації;
- надійність – стійкість схеми до змін зовнішніх та внутрішніх факторів, у тому числі до дій ділових партнерів;
- нешкідливість - передбачає уникнення можливих негативних наслідків використання схеми усередині підприємства [41].

Ефективна податкова політика суб'єктів господарювання з мінімізації податкових відрахувань включає:

- оптимізація фінансово-економічної частини підприємства з допомогою мінімізації податкових відрахувань до бюджету;
- використання податкових пільг під час здійснення своєї підприємницької діяльності;

- використання особливостей груп регіональних утворень з різними системами оподаткування; оптимальний вибір елементів за різними податковими базами [45].

- Залежно від виду використовуваних методів та інструментальних важелів податкове планування може бути засноване [45]:

- про податкові пільги, повне або часткове звільнення суб'єктів господарювання від стягування окремих податкових платежів, про використання податкових лазівок з окремих питань господарської діяльності, що не врегульоване податковим законодавством;

- про використання регульованих схем оптимізації податкових платежів.

Пасивне податкове планування ґрунтується на альтернативній оптимізації. Така оптимізація можлива за умови, що у податковому законодавстві співіснують дві та більше альтернативних норм, а доцільність запровадження будь-якої з них вирішує фіскальний спеціаліст підприємства.

Основними функціями спеціаліста з податкової оптимізації на підприємстві, як правило, є щотижневий моніторинг нормативно-правової бази, визначення бази податкових відрахувань та податкових ставок.

Таким чином, можливості податкової оптимізації за правильного використання дуже широкі. Успіх у реалізації механізмів оптимізації податкового навантаження потребує не лише повних знань податкового законодавства, а й творчих підходів та оригінальних ідей.

Стратегія подальшого розвитку підприємства ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» полягає у збільшенні об'ємів випуску готової продукції за рахунок використання потужностей обладнання на 100%, виготовлення нових моделей, розширення ринку збуту за кордоном та в Україні. Досліджуване підприємство ПрАТ «Калина» постійно знаходиться в пошуку шляхів збільшення рівня доходності існуючих моделей, збільшення продуктивності праці за рахунок модернізації, механізації і автоматизації технологічних процесів та їх контролю. Розвиток в напрямках: збільшення потужностей, підвищення якості, енерго- та ресурсозбереження – постійний процес і стиль

розвитку товариства.

РОЗДІЛ 3.

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

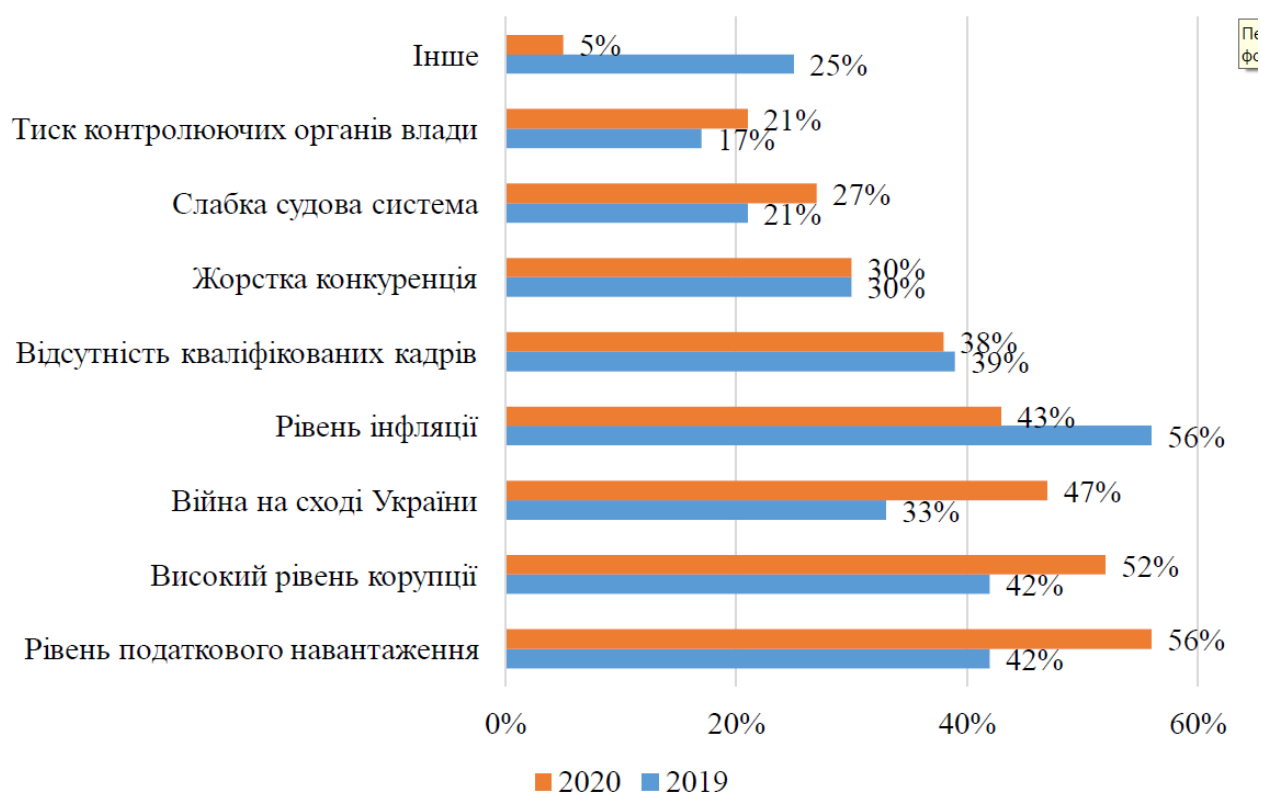
3.1. Проблеми та недоліки вітчизняної системи оподаткування

Система оподаткування юридичних осіб завжди були питанням дискусій як політиків, бізнесменів, так і науковців, які прагнули знайти оптимальне рішення проблеми. Адже, за оптимальних умов система оподаткування повинна з однієї сторони сприяти економічному розвитку підприємств, а з іншого бути одним з головних наповнювачів державного бюджету України та драйвером розвитку національної економіки. Посилюється зазначена проблема політико- економічною нестабільністю в Україні та негативним впливом пандемії Covid- 19, через які вітчизняні підприємства не дотримали прибутки, а бюджет - податкових надходжень. Щоб забезпечити відродження національної економіки і розвиток вітчизняних підприємств важливо мати ефективну систему оподаткування юридичних осіб.

Слід зазначити, що Європейська Бізнес Асоціація [16] провела в Україні опитування керівників українських підприємств з метою виявлення найбільш гострих проблем. Результати опитування наведено на рис. 3.1.

Наведені нижче дані свідчать про те, що більшість опитаних керівників вітчизняних підприємств зійшлися на думці, що для них найбільш актуальною проблемою у 2020 р. у сфері державного управління був високий рівень податкового навантаження. Хоча у попередньому розділі встановлено, що він є значно нижчим, а ніж у європейських державах. Водночас з урахування високої політико-економічної нестабільності, девальвацією національної валюти і такий рівень податкового навантаження для вітчизняних підприємств є доволі високим. Зазначене підтверджує наявність проблем у системі оподаткування юридичних осіб. Підприємців вона не влаштовує, а

національна економіка не зростає. Це свідчить про необхідність її зміни та удосконалення зростає. Це свідчить про необхідність її зміни та удосконалення.

*в сумі відсоток більше 100 %, так як респонденти мали можливість надавати декілька варіантів

Рис.3.1. Актуальні проблеми розвитку підприємств в Україні за результатами опитуванням керівників вітчизняних підприємств проведених ЄБА у 2019-2020 рр. [16]

Також представниками ЄБА у 2020 р. проведено опитування керівників вітчизняних підприємств й на предмет оцінки наявної системи оподаткування юридичних осіб, а також виявлення найбільших проблем. Зокрема, 45 % опитаних відзначили, що фіскальний тиск на їх діяльність був практично відсутній, тоді як 24 % керівників підприємств заявили, що відчули сповна на собі фіскальний тиск відповідних органів.

Серед головних методів тиску опитані керівники вітчизняних

підприємств виділили [16]:

- необґрунтовані інформаційні запити;
- «пропозиції» сплати податків авансом;
- невчасне подання звітності через технічні збої роботи серверу ДПС є причиною штрафів;
- нарахування спірних штрафних санкцій, обтяжливі перевірки, тощо.

На рис. 3.2 наведемо головні проблеми системи оподаткування юридичних осіб за результатами опитування керівників вітчизняних підприємств проведеного представниками ЄБА.

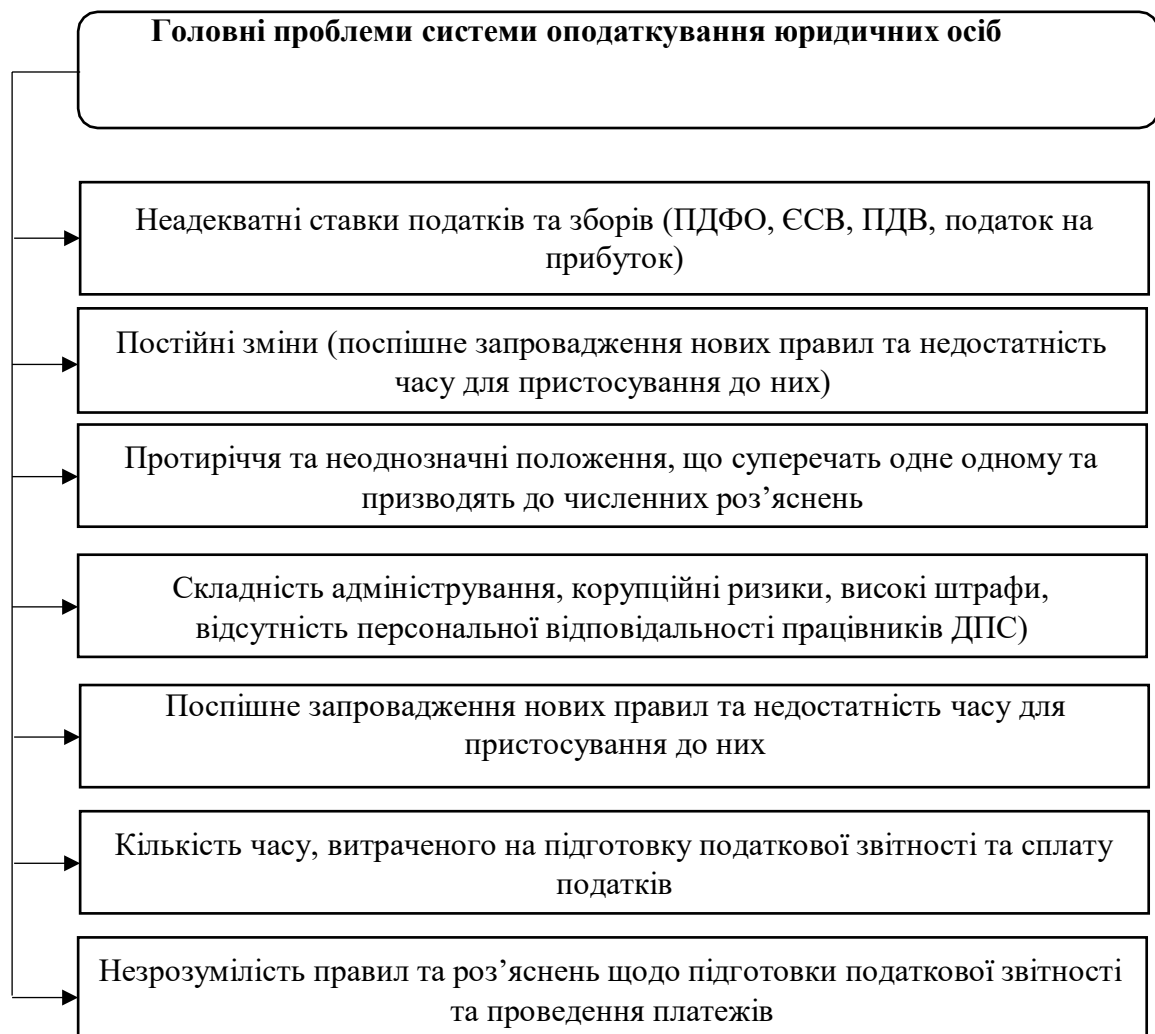

Рис. 3.2 .Головні проблеми системи оподаткування юридичних осіб за результатами опитування керівників вітчизняних підприємств проведеного представниками ЄБА у 2020 р. [16]

Відповідно із зазначеного бачимо, що керівників вітчизняних підприємств не влаштовує наявна система оподаткування, оскільки вона має ряд недоліків (рис. 3.1). Це підтверджує необхідність її зміни та удосконалення. Наявна

система оподаткування не чинить той позитивний ефект на національну економіку, який повинен здійснювати. Підприємствам у таких умовах складно функціонувати та забезпечувати стабільні прибутки. Зважаючи на результати проведеного дослідження у табл. 3.1 складемо SWOT-аналіз, який дозволить виявити сильні та слабкі сторони наявної системи оподаткування юридичних осіб.

Таблиця 3.1

SWOT-аналіз наявної системи оподаткування юридичних осіб
[авторська розробка на основі власного дослідження]

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Впроваджена електронна система звітності 2. Активізація масово роз'яснювальних робіт щодо оподаткування з метою підвищення рівня податкової культури 3. Формування моделі сервісного обслуговування в сфері оподаткування 4. Можливість ведення прощеної системи оподаткування для окремих юридичних осіб 5. Наявність розгалужених державних інституцій	1. Високий рівень податкового навантаження на бізнес (за опитуванням керівників підприємств) 2. Велика кількість часу необхідна для підготовки податкової звітності 3. Досить часті зміни у податковому законодавстві 4. Існування високого рівня бюрократії та корупційних схем 5. Невиправданий фіскальний тиск з боку окремих податкових служб 6. Слабкий контроль за підприємствами, які приховують прибутки та не сплачують у повній мірі податкові платежі 7. Висока ставка податку на прибуток, ЄСВ 8. Нерівномірний розподіл податкового навантаження на бізнес (існування податкових пільг для окремих підприємств)
Можливості	Загрози

1. Подальший розвиток дистанційного обслуговування 2. Адаптація податкової системи до найкращих зразків європейських високо розвинутих країн 3. Зростання рівня довіри між бізнесом та державою 4. Посилення контролю за своєчасною сплатою податків, достовірного відображення фінансової інформації	1. Зростання корумпованих схем 2. Девальвація національної валюти 3. Зменшення доходів до Державного бюджету 4. Збільшення податкових ставок 5. Зростання кількості підприємств, які приховують реальні доходи та прибутки 6. Маніпулювання окремими програмами зниження податкових ставок 7. Відтік капіталу за кордон
--	---

Наведений вище SWOT-аналіз показує, що загалом нинішня система оподаткування юридичних осіб в Україні має ряд як недоліків, так і переваг. Водночас більше недоліків та проблем, що зумовлює необхідність у їх вирішенні. Зокрема, до основних її недоліків віднесено: високий рівень податкового навантаження на бізнес, велика кількість часу необхідна для підготовки податкової звітності, досить часті зміни у податковому законодавстві, існування високого рівня бюрократії та корупційних схем, слабкий контроль за підприємствами, які приховують прибутки та не сплачують у повній мірі податкові платежі, нерівномірний розподіл податкового навантаження на бізнес. Основні резерви підвищення ефективності системи оподаткування України криються у вирішенні виявлених слабких сторін тощо.

Таким чином, поведений аналіз показав, що нинішня система оподаткування юридичних осіб в Україні не влаштовує представників бізнесу. Підтвердження тому є результати проведеного опитування представниками ЄБА керівників вітчизняних підприємств. Зважаючи на те, що бюджет України є дотаційний, то можемо констатувати, що нинішня система оподаткування не влаштовує не лише бізнес, але й не справляється з основними державними функціями. До головних проблем нинішньої системи оподаткування можна віднести: незрозумілість правил та роз'яснень щодо підготовки податкової звітності та проведення платежів, кількість часу, витраченого на підготовку податкової звітності та сплату податків, поспішне запровадження нових правил, корупційні ризики, високі штрафи, протиріччя

та неоднозначні положення, що суперечать одне одному та призводять до численних роз'яснень, постійні зміни, неадекватні ставки податків та зборів тощо.

3.2. Критерії та вектори вдосконалення системи оподаткування в контексті розвитку підприємницької діяльності

Система оподаткування є одним із методів впливу держави на розвиток підприємницької діяльності. Ефективна її побудова дозволяє стимулювати економічну активність підприємств, розширити їхню кількість, підвищити прибутковість та рівень конкурентоспроможності на світовому ринку.

Система оподаткування здійснює свій вплив на розвиток підприємств через свої елементи, такі як:

- кількість податків, які встановлені на загальнодержавному та місцевому рівнях;
- податкові ставки;
- об'єкт та база оподаткування;
- податкові пільги тощо.

Використовуватися ці інструменти можуть як окремо, так і разом, що дозволить зменшити податкове навантаження на підприємства та стимулювати їхній розвиток шляхом інвестування вивільнених коштів у розширення виробничих можливостей.

Держава може стимулювати розвиток підприємництва шляхом використання податкових інструментів, які можна умовно поділити на дві групи: основні та додаткові (рис. 3.2).

Відповідно до рис. 3.2 до основних інструментів, які безпосередньо впливають на розвиток підприємств через впровадження інвестиційної діяльності у власний розвиток або загалом відносяться ставка податків і зборів, податкові пільги та прискорена амортизація.

До додаткових, які опосередковано впливають на розвиток підприємств, відносять порядок перенесення отриманих збитків, терміни сплати податків, укладання угод з іншими країнами та створення спеціальних економічних зон або територій пріоритетного розвитку.

Н. Демчишак, О. Щуревич, М. Кобильник вважають, «...щовикористання податків з метою активізації та прискорення діяльності підприємств зумовлено їх функціями, на базі яких формується податковий механізм»[14, с. 130].

Поряд із головною функцією податків – фіскальною, вагому роль відіграє стимулююча як підфункція регулюючої. «Результатом її реалізації є орієнтація на певний об'єкт – вид підприємницької діяльності, який потребує державної підтримки, а також створення сприятливого бізнес-клімату як для національного, так й іноземного інвестора»[14, с. 130].

З метою покращення структури системи оподаткування, в першу чергу необхідно виявити як запровадження чи скасування того чи іншого податку впливатиме на фінансово-господарські показники діяльності підприємства.

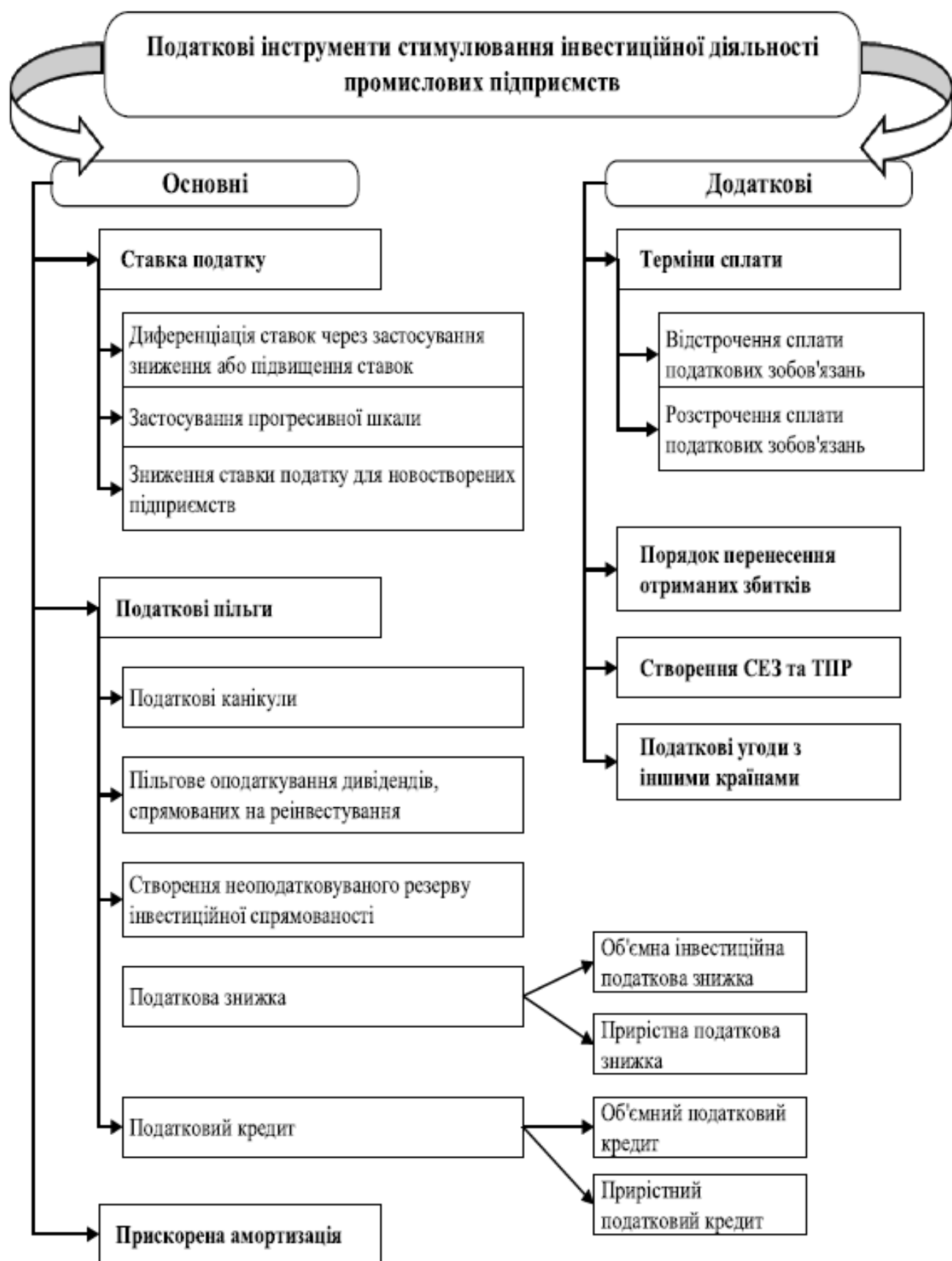

Рис. 3.2. Податкові інструменти стимулювання економічного розвитку підприємств[32, 36]

Так, до прикладу, для поліпшення інвестиційного клімату доцільним є впровадження стимулюючої моделі справляння податку на прибуток підприємств із відповідним механізмом його декларування та адміністрування. Зокрема, на основі досвіду високорозвинених країн, ми пропонуємо такі заходи покращення бізнес-клімату через зменшення рівня податкового тиску на підприємницьку діяльність як:

- запровадження прогресивної ставки оподаткування податком на прибуток в залежності від отриманого доходу в заміну на існуючий в Україні єдиний податок;
- застосування податкових пільг на впровадження інноваційної діяльності для нових підприємств строком до 5 років;
- часткове звільнення від оподаткування частину прибутку підприємств, яка рефінансується в операційну та інвестиційну діяльність підприємств;
- застосовування прискореної амортизації основних засобів та нематеріальних активів;
- спрощення процесу відшкодування ПДВ підприємствам із найменшим ступенем ризику;
- оптимізацію системи авансової сплати податку на прибуток з метою збереження оборотних коштів на впровадження фінансово-господарської діяльності підприємства;
- удосконалення існуючої системи електронного кабінету платника податків, з метою мінімізації контактів платників податків та контролюючих органів, що дозволить зменшити рівень бюрократизації вітчизняної системи оподаткування, і як наслідок, зменшенню корупційної складової;
- застосування податкових канікул для новостворених підприємств пріоритетних галузей економіки, терміном до двох років, зокрема на місцевому рівні, з метою стимулювання розвитку депресивних регіонів;
- підвищення рівня контролю за дотриманням податкового законодавства та відповідальності за його порушення.

Впровадження даних пропозицій, на нашу думку, дозволить зменшити негативний вплив системи оподаткування на фінансово-господарські показники діяльності підприємств та сприятиме інтенсивному розвитку підприємництва в Україні та зменшенню рівня тіньової економіки.

Отже, дослідження перспектив удосконалення системи оподаткування в контексті забезпечення сталого розвитку підприємств дає змогу сформулювати наступні висновки:

1. Аналізуючи зарубіжний досвід податкового стимулювання підприємницької діяльності варто зазначити, що багато розвинених країн використовують прогресивну ставку податку на прибуток підприємств з метою стимулювання розвитку малих та середніх підприємств та стримування монопольного зростання великих підприємств.

2. Встановлено, що основними податковими інструментами стимулювання підприємницької діяльності є спрощена система обліку та звітності; зниження ставок прибуткового податку; звільнення від сплати ПДВ та застосування диференційованих ставок; стимулювання інвестицій у капітальні активи; надання податкових канікул новоствореним підприємствам; стимулювання витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи.

3. При дослідженні напрямків вдосконалення системи оподаткування в контексті розвитку підприємництва було визначено, що податки впливають на такі показники фінансово-господарської діяльності підприємств як «собівартість продукції (ЄСВ, рентна плата, земельний податок, податок на нерухоме майно, екологічний податок тощо), обсяг реалізації (ПДВ, акцизний податок, мито), прибуток (податок на прибуток підприємств)» та ін.

4. Вирішення проблеми вдосконалення системи оподаткування в контексті розвитку підприємництва потребує усунення низки недоліків української системи оподаткування, зокрема: високий рівень оподаткування фонду оплати праці; високий рівень податкового тиску на прибуток підприємств; іммобілізація обігових коштів з підприємства через сплату непрямих податків; складність формування податкової звітності та ведення бухгалтерського обліку, особливо

для малих підприємств; великі затрати часу на декларування та сплату податків та зборів; високий рівень тіньової економіки.

3.3. Вплив змін податкового законодавства на рівень податкового навантаження підприємств в умовах воєнного стану

На сучасному етапі розвитку вітчизняні підприємства зіштовхнулися з новими викликами, які спричинені повномасштабною збройною агресією Російської Федерації. Суб'єкти господарювання зазнали значних збитків, багатьом підприємствам довелося зупинити свою діяльність, частина компаній змушені змінювати внутрішні процеси, скорочувати персонал, знаходити нові можливості для реалізації продукції та вчитися функціонувати в умовах невизначеності та соціально-економічної непередбачуваності. Переважна більшість підприємств перебувають в режимі боротьби за виживання, основною метою їх діяльності є пошук шляхів подолання кризової ситуації та по можливості збереження конкурентних переваг на цільових ринках. Також суб'єкти господарювання, які знаходяться у зоні бойових дій або на територіях, що наближені до бойових дій були змушені переміщувати свої виробничі потужності в безпечні регіони, що загостило комплексні ризики. Підприємства мають обмежений доступ до ресурсів, в тому числі і до фінансових ресурсів. Ризики високої інфляції та порушення макрофінансової стабільності обмежили можливості щодо залучення зовнішніх фінансових ресурсів. За таких умов, питання оптимізації податкового навантаження стає одним з найважливіших завдань фінансового управління в контексті стабілізації діяльності підприємства. Недостатня увага до рівня податкового навантаження підприємства та визначення його впливу на ключові параметри фінансово-господарської діяльності позбавляє суб'єктів господарювання конкурентних переваг у нестійкому ринковому середовищі. Зменшення податкового навантаження на бізнес сприятиме збільшенню оборотних коштів підприємств, формуванню

додаткових ресурсів на подолання викликів, які зараз виникають, тобто дозволить підприємствам працювати і тим самим відновлювати економіку країни.

Встановлення оптимального рівня податкового навантаження створює умови для стійкого економічного зростання та підвищення підприємницької активності. В умовах ведення бойових дій та запровадження воєнного стану питання оптимізації податкового навантаження на суб'єктів господарювання постає особливо гостро. Суттєве зменшення адміністративного та податкового тиску на бізнес дозволить зберегти оборотні кошти підприємств та мати ресурс на подолання викликів та загроз, які виникають.

На час війни та для післявоєнного стану держава частково лібералізувала та дерегулювала податкову та митну політику. Проаналізуємо зміни, які відбулися у податковому законодавстві та мали суттєвий вплив на рівень податково навантаження підприємств. Так, внесені зміни дозволили з 01 квітня 2022 року суб'єктам господарювання перейти на спрощену систему оподаткування та сплату єдиного податку зі ставкою 2%. Сплата податку відбувається аналогічно як для спрощенців, які перебувають на третій групі оподаткування. Обмежень стосовно обсягу доходу та кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з підприємствами для переходу на таку систему оподаткування немає. Єдиний податок за ставкою 2% замінить податок на прибуток та податок на додану вартість. Тобто для платників ПДВ, які використовують специфічну форму оподаткування, всі операції з реалізації товарів, послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, вважаються такими, що не є об'єктом оподаткування ПДВ, податкові накладні за такими операціями не складаються. Проте, не всі підприємства можуть скористатися такими новаціями, зокрема суб'єкти господарювання не мають права на застосування вищезазначеного права, якщо здійснюють діяльність з:

- організації, проведення азартних ігор, лотерей (крім розповсюдження лотерей), парі (букмекерське парі, парі тоталізатора);
- обміну іноземної валюти;

- виробництва, експорту, імпорту, продажу підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива, сидру, пері (без додання спирту) та столових вин);

- видобутку, реалізації корисних копалин;

- страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом; реєстратори цінних паперів;

- представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичної особи, яка не є платником єдиного податку;

- фізичні та юридичні особи-нерезиденти.

Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку третьої групи за ставкою 2% доходу є календарний місяць. Наразі з урахуванням змін, внесених до Податкового кодексу України, розроблено нову форму податкової декларації платника єдиного податку третьої групи на період дії воєнного, надзвичайного стану.

Зменшенням фіскального тиску на підприємства стало і звільнення від мита товарів, які ввозяться на територію України та звільнення від сплати податку на додану вартість операцій із ввезення товарів платниками, які перебувають на спрощеній системі оподаткування першої, другої та третьої групи та сплачують єдиний податок за ставкою 2%. Окрім того, законом передбачено спрощення процедур митного оформлення таких товарів.

Лібералізація податкового законодавства торкнулася і податку на додану вартість. Зменшено ставку податку на додану вартість на імпорт та постачання бензинів моторних, важких дистилятів, скрапленого газу, нафти та сирих нафтопродуктів, одержаних з бітумінозних порід (мінералів) до 7 %. Звільнено від оподаткування ПДВ операції з ввезення та постачання на митній території України спеціальних засобів індивідуального захисту та бронежилетів для

добровольчих формувань територіальних громад, утворених відповідно до норм чинного законодавства.

На період дії правового режиму воєнного стану, платники податку за операціями з придбання товарів/послуг, за якими в Єдиному реєстрі податкових накладних постачальниками не зареєстровано податкові накладні та/або розрахунки коригування до них, включають до складу податкового кредиту звітного періоду суми ПДВ, сплачені (нараховані) у складі вартості придбаних товарів/послуг, на підставі наявних у платника первинних (розрахункових) документів, складених (отриманих) платником податку за операціями з придбання товарів/послуг відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Проте, протягом шести місяців після припинення або скасування дії воєнного стану платники зобов'язані: забезпечити реєстрацію в Єдиному реєстрі податкових накладних всіх податкових накладних та розрахунків коригування, реєстрація яких відстрочена на період дії воєнного стану та уточнити (привести у відповідність) податковий кредит, задекларований платниками під час дії воєнного стану на підставі наявних у платника первинних (розрахункових) документів, з урахуванням даних податкових накладних та розрахунків коригування, зареєстрованих у Єдиному реєстрі податкових накладних.

З метою полегшення фіскального тиску на платників ПДВ при втраті або знищенні товарів, що були придбані чи виготовлені з ПДВ як під час дії правового режиму воєнного/надзвичайного стану так і до його запровадження, а також при їх передачі в державну чи комунальну власність, у т. ч. на користь добровольчих формувань територіальних громад, та надані на користь інших осіб для потреб забезпечення оборони України податкові зобов'язання з ПДВ не нараховуються та податковий кредит, сформований при їх придбанні, не коригується.

Що стосується бюджетного відшкодування з податку на додану вартість, то можливість одержання цих коштів у період воєнного стану можливо лише за умови узгоджена суми ПДВ за результатами проведення камеральної перевірки. Проте, бюджетне відшкодуванню ПДВ до розрахунку якого включені суми

податкового зобов'язання за операціями, що оподатковуються за пільговою ставкою 7% не здійснюється. Суми такого від'ємного значення зараховуються до складу податкового кредиту наступного звітного (податковий) періоду [11–13].

Юридичні особи, які належать до третьої групи платників єдиного податку, мають право зменшити податкове навантаження з ЄСВ шляхом не сплати єдиного соціального за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України. Також на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану та протягом трьох місяців після припинення або скасування, штрафні санкції не застосовуватимуться, а пеня за цей період не нараховується, нарахована підлягає списанню. У даний період встановлено мораторій на проведення документальних перевірок правильності нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску.

Поряд із лібералізацією податкового законодавства та зменшенням податкового тиску на рівні держави суб'єктам господарювання доцільно здійснювати оптимізацію й регулювання податкового навантаження шляхом розробки власної ефективної податкової політики.

Податкова політика передбачає:

- вибір системи оподаткування (загальна система оподаткування чи спрощена система оподаткування);
- визначення податкових пільг і можливості їх застосування на підприємстві;
- фінансово-господарська трансформація та диверсифікації та зміни при цьому податкового навантаження підприємства (управління товарними залишками;
- аутсорсинг частини основних та допоміжних бізнес-процесів;
- оптимізація дохідної частини та перенести частини доходів на інших юридичних або фізичних осіб – підприємців, які мають менших податковий тиск;
- залучення неоподатковуваних ресурсів таких як поворотні фінансові допомоги, поповнення статутного капіталу, лізинг;

– формування прибутку в компаніях, зареєстрованих в юрисдикціях з більш вигідною системою оподаткування, ніж українська, при міжнародних операціях за умови побудови власником ланцюга з контрольованих операцій, тощо), розробку планів податкових платежів у цілому по підприємству (планування розмірів податків, зборів та обов'язкових платежів згідно з чинними нормативами, ставками та за затвердженими методиками;

– моделювання баз оподаткування щодо кожного окремого податку чи збору, сплачуваних підприємством);

– розробку податкового календаря;

– визначення та оцінка ефективності розробленої податкової політики й системи оподаткування підприємства.

ВИСНОВКИ

Податкові розрахунки здійснюються на кожному етапі діяльності суб'єкта господарювання й призводять до виведення значних фінансових ресурсів при виконанні регламентованих податкових зобов'язань. Тому перед господарюючими суб'єктами постає питання оцінювання податкового навантаження на їхній бізнес та прийняття управлінських рішень щодо коригування господарської діяльності з метою оптимізації податкових платежів,

В процесі дослідження впливу зміни рівня оподаткування на фінансово-господарську діяльність підприємств встановлено, що не лише рівень оподаткування відіграє важливу роль у формуванні системи оподаткування, але й інші чинники, такі як кількість сплачених податкових платежів протягом року, затрати часу на нарахування та сплату податків та зборів. За цими показниками Україна знаходиться на 64 позиції із 190 країн у міжнародному рейтингу DoingBusiness, що є негачним явищем в контексті розвитку підприємництва.

На сьогоднішній день кожне підприємство переживає зтяжний спад і виходить з цього положення як може: нарощує обсяги тіньової економіки, моніторить рівень наявних збитків і з ними не платить податки або взагалі зупиняє виробництво. Але в цьому напрямку проблем кожна компанія переживає це по різному. Аналіз загальної динаміки податків на прибуток податок показує, що весь олігархічний бізнес повинен не тільки боротися з наслідками кризи, розвивати економіку шляхом сплати найбільшої частки податків, а й задовольняти апеляції фіскалів, що зростають, в умовах зростаючого бюджетного дефіциту. Тим часом, основні олігархічні галузі, що мають максимальні прибутки, працюють у режимі максимальної податкової допомоги.

Практично у всіх галузях відбулося різке зростання рівня збитків до оподаткування, які збільшилися на 24% порівняно з до кризовим 2019 роком. Очевидно, що надалі піде і зниження витрат на оплату праці, скорочення

працівників, падіння продажів, і подальше скорочення бази оподаткування.

Таким чином економічний спад в Україні має системний та комплексний характер: станом на середину 2020 року рентабельність знизилася практично у всіх галузях економіки через пандемію COVID-19. Проте, різні підприємства переживають це по-різному. Олігархи зазнають солідних збитків, переводячи більшу частину прибутку в офшори. Це призводить до різкого скорочення надходжень до бюджету своїх виробничих активів в Україні. Уряд намагається доповнити дефіцит за рахунок посилення податкового тиску на суб'єкти господарювання, що здебільшого вважаються середнім та малим бізнесом, тому даним підприємствам завжди в різні роки, а особливо в роки криз за посткризові важко «втриматися на плаву» та витримати такі податкові тягарі не припинивши свою діяльність.

Рівень податкового навантаження України оцінюється по-різному. Майже всі експерти, які оцінюють інвестиційний клімат в Україні, вважають його несприятливим, оскільки оподаткування реального сектора економіки є надто обтяжливим. Він гальмує процеси економічного відтворення, і підприємство може працювати прибутково, як правило, лише у тому випадку, якщо воно приховує свої податкові надходження. Більшість підприємців також вважають, що поточна економічна ситуація в нашій країні не сприяє розвитку бізнесу, що важкий податковий тягар призводить до таких негативних наслідків як зниження ділової активності, «тінізація» економіки, відтік національного капіталу за кордон. Через війну скорочуються доходи бюджету, зростає соціальна напруга у суспільстві [15].

Слід відзначити, що рівень податкового навантаження в Україні за останні 3 роки постійно зростає. Якщо аналізувати тенденцію за 2019-2021 роки, то слід відмітити, що найбільший показник податкового навантаження був у 2021 році і становив 1453804,1 млн грн або 87,46%, та найменший у 2019 – 1070321,8 млн грн або 82,98% у доходах Зведеного бюджету України.

Внески до соціальних фондів, які формують близько 10% податкового

навантаження, з прийняттям ПКУ було віднесено до неподаткових платежів. [14].

Таким чином, аналіз рівня податкового навантаження в Україні свідчить про зростання фіскального тиску на бізнес протягом 2019-2021 років. Податкове навантаження на вітчизняних суб'єктів господарювання значно вище, ніж у європейських країнах, що і негативно впливає на економіку нашої країни, у зв'язку з чим проблема надмірного податкового навантаження продовжує залишатися актуальною з моменту здобуття незалежності і досі.

Фінансова стабільність ПрАТ «Первомайський кар'єр Грант» знаходиться під загрозою, адже, значне зростання дебіторської заборгованості при одночасному зростанні поточних зобов'язань за товари, роботи, послуги та за розрахунками, та зменшенні основних засобів, свідчить про погіршення стабільності. Це пояснюється тим, що на даний час в галузі видобування коричневих копалин (щебня, камню) є зменшення попиту на продукцію товариства, неплатоспроможність споживачів, відсутність обігових коштів.

В умовах невизначеності та ризиків, нестабільності економічної ситуації та податкового законодавства, запровадження правового режиму воєнного стану недостатня увага збоку суб'єктів господарювання до податкового чинника може призвести до скорочення обсягів діяльності, зменшення рівня прибутковості та навіть до банкрутства та ліквідації підприємств. З іншого боку, вибір оптимальної системи оподаткування, використання передбачених податковим законодавством пільг і знижок може забезпечити не тільки збереженість отриманих фінансових нагромаджень, але й створює підґрунтя до розширення діяльності, здійснення модернізації виробництва та розширює інвестиційні можливості підприємств за рахунок економії на податках, повернення податкових платежів та вивільнення обігових коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану : Закон України від 03.03.2022 р. № 2118-IX / Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20#Text>
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану : Закон України від 24.03.2022 р. № 2142-IX / Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-%D0%86%D0%A5#Text>
5. Балашова О.В. Податковий механізм управління підприємством. *Економіка: проблеми теорії і практики*. 2003. № 5. С. 918–925.
6. Башуцька О. С. Податкове планування та прогнозування в системі податково-бюджетного регулювання. *Наука й економіка*. 2010. № 1 (17) С. 7-10.
7. Бойко А.А. Податкове навантаження як критерій ефективності податкової політики. *Збірник студентських наукових праць ОНУ*. 2013. № 2. С. 334-341.
8. Буцька О.Ю. Методика оцінки податкового навантаження: порівняльний аналіз. *Агросвіт*. 2013. № 24. С. 25–27.
9. Валовий внутрішній продукт: статистична інформація (за даними Державної служби статистики України). URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Вишневський В. П. Оцінка можливості зниження податкового тягара. *Фінанси України*. 2012. № 8. С. 93 – 105.
11. Вишневський В., Веткін А. Ухилення від сплати податків: моделювання вибору та дій економічного суб'єкта. *Економіка України*. 2009. № 9. С. 15-19.
12. Вишневський В., Веткін А. Відхід від сплати податків: теорія і практика:

- монографія. Донецьк: ІНАН України, Інститут економіки промисловості, 2003.
13. Гавриленко Н.В. Вплив податкового навантаження підприємницької сфери на національну економіку. *Науковий вісник*. 2007. – № 3(40). С. 12-17.
 14. Демчишак Н., Щуревич О., Кобильник М. Податкове стимулювання інвестиційної діяльності: теоретичні аспекти та імплементація зарубіжного досвіду в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2020. № 4 (65). URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.04
 15. Економічна енциклопедія. К.: Академія, 2002. Т. 3.
 16. Європейська Бізнес Асоціація. URL: <https://eba.com.ua/>.
 17. Іванов Ю.Б. Сучасне оподаткування: мотиваційний аспект : [монографія] Х. : ІНЖЕК, 2007. 328 с.
 18. Клебанова Т.С. Моделювання податкового навантаження підприємства в умовах трансформаційної економіки: [моногр.]. Х.: Видавництво «Інжек», 2009. 276 с.
 19. Коновалова І.М. Теоретичні аспекти ухилення від сплати податків та механізм їх уникнення URL: <http://www.klubok.net/article1889.html>
 20. Концева В.В. Обліково-аналітичне забезпечення оцінки податкового навантаження підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 29. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/547>
 21. Корнус В. Квасов В., Пономарьов О. Оцінка податкового навантаження на рівні підприємств. *Економіст*. 2007. № 10 С. 17-19.
 22. Кузь В.І. Методичні підходи до аналізу податкового навантаження на основні показники діяльності суб'єкта господарювання. Importance of Soft Skills for Life and Scientific Success:
 23. Львовчкін С. Податкова структура в Україні та шляхи її вдосконалення . *Економіка України*. 2012 р. № 8. С. 62-71.
 24. Матвійчук Л., Олійник Л. Податкове навантаження вітчизняних підприємств в умовах воєнного стану: методичний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 3. С. 192-198.

25. Новік О.І. Тлумачення поняття «податкове навантаження» у вітчизняній та зарубіжній літературі. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 6. С. 756–762.
26. Новосельська Л.І. Методи оцінювання рівня податкового навантаження на підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.10.
27. Соколовська А. М. Податкова система України в контексті світового досвіду. *Фінанси України*. 2012. № 7. С. 77-89.
28. Соколовська А.М. Теоретичні засади визначення податкового навантаження та рівня оподаткування економіки. *Економіка України*. 2006. № 7. С. 4–13.
29. Стігліц Джозеф Е. Економіка державного сектора: Пер. з англ. А.Олійник, Р. Скільський. К.: Основи, 1998. — 703 с.
30. Фінанси підприємств : підручник / керівник авт. кол. і наук. ред. А.М. Поддєрьогін. 3-є вид., перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2000. 460 с.
31. Фінанси: Оксфордський толковий словник: Англійсько-російський. М.: Весь мир, 1997. 414 с.
32. Цуркан .М., Герасимова .Ю. Податковий механізм стимулювання інвестиційної діяльності підприємств гірничо-металургійного комплексу України. *Держава та регіони. Сер.: Економіка та підприємництво*. 2014. № 2. С. 135–142.
33. Ярова Н. В. Вплив ПДВ на фінансово-господарську діяльність підприємств. *Актуальні проблеми економіки* . 2009. № 5(95) 9. С. 230 – 236.
34. Тенденції тіньової економіки в Україні (за даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України). URL: <https://www.me.gov.ua>
35. Vatslavskiy O., Ivanova A. The Impact of Tax Burden on Economic Activity of Business Entities Under Conditions of Using Information Technology. 2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies. Deggendorf, Germany. September 15-17, 2021. P. 356 – 359.
36. Paying Taxes methodology. The World Bank Group. URL: <https://www.doingbusiness.org/en/methodology/paying-tax>

37. Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Internet Conference, March 1-2, 2022. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine. P. 130–133.
38. DoingBusiness Data. URL: <https://www.doingbusiness.org/en/data>
39. Annualgovernmentfinancestatistics. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>
40. Офіційний сайт ПАТ «Первомайський кар'єр Грант» URL: <http://www.pkgranit.bgs.kh.ua/index.html>
41. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Первомайський кар'єр "Граніт"
 Територія ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ
 Організаційно-правова форма господарювання АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
 Вид економічної діяльності Добування піску, гравію, глини і каоліну
 Середня кількість працівників 155
 Одиниця виміру : тис. грн.
 Адреса 180 Черкаська область м. Черкаси, вул. Маршала Красовського, буд. 8, т.(067) 57-30660

Дата (рік, місяць, число)
 за ЄДРПОУ
 за КОАТУУ
 за КОПФГ
 за КВЕД

Коди		
2020	01	01
00292356		
0675730660		
230		
08.12		

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2019 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	01.01.2019
I. Необоротні активи				--
Нематеріальні активи	1000	620	585	--
первісна вартість	1001	620	620	--
накопичена амортизація	1002	--	35	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--	--
Основні засоби	1010	7240	6729	--
первісна вартість	1011	45551	45887	--
знос	1012	38311	39158	--
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	46719	46719	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--	--
Усього за розділом I	1095	54579	54033	--
II. Оборотні активи				--
Запаси	1100	10221	5560	--
Виробничі запаси	1101	2147	1101	--
Готова продукція	1103	5103	3956	--
Товари	1104	2971	503	--
Поточні біологічні активи	1110	--	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	62967	31893	--
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	1711	965	--
з бюджетом	1135	465	498	--
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	29794	31862	--
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	35	635	--
Витрати майбутніх періодів	1170	--	--	--
Інші оборотні активи	1190	64	118	--
Усього за розділом II	1195	105257	71531	--
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--	--
Баланс	1300	159836	125564	--

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду	На дату пере- ходу на МСФЗ
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				--
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	394	394	
Капітал у дооцінках	1405	--	--	--
Додатковий капітал	1410	3264	3264	--
Резервний капітал	1415	666	666	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	21507	24018	--
Неоплачений капітал	1425	--	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--	--
Усього за розділом I	1495	25831	28342	--
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				--
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--	
Довгострокові кредити банків	1510	--	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	34667	34667	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--	--
Усього за розділом II	1595	34667	34667	--
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				--
Короткострокові кредити банків	1600	--	--	
Векселі видані	1605	2436	2436	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--	--
товари, роботи, послуги	1615	43619	8449	--
розрахунками з бюджетом	1620	6614	5922	--
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--	--
розрахунками зі страхування	1625	836	343	--
розрахунками з оплати праці	1630	811	1923	--
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	2602	2602	--
Поточні забезпечення	1660	--	--	--
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	42420	40880	--
Усього за розділом III	1695	99338	62555	--
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--	--
Баланс	1900	159836	125564	--

Фінансова звітність представлена в українській гривні, що є функціональною валютою та валютою подання фінансової звітності Товариства. Уся фінансова інформація, представлена в українських гривнях, округлюється до найближчої тисячі, якщо не зазначено інше.

Валюта балансу на 31.01.2019 р. за МСФЗ складає _____ тис.грн.

Директор

(підпис)

Бованенко Денис Валерійович

Головний бухгалтер

(підпис)

Сова Валентина Костянтинівна

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Первомайський кар'єр "Граніт"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2020	01	01
00292356		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	80902	109891
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(37830)	(34998)
Валовий: прибуток	2090	43072	74893
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	70	3
Адміністративні витрати	2130	(3570)	(2657)
Витрати на збут	2150	(32915)	(58245)
Інші операційні витрати	2180	(3509)	(4332)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	3148	9662
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	--	--
Інші доходи	2240	--	--
Фінансові витрати	2250	(--)	(--)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(--)	(--)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	3148	9662
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-567	-1739
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	2581	7923
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2581	7923

ІІІ. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	17371	25844
Витрати на оплату праці	2505	14685	12118
Відрахування на соціальні заходи	2510	3214	3267
Амортизація	2515	1026	1001
Інші операційні витрати	2520	40319	56404
Разом	2550	76615	98634

ІV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	--	--
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	--	--
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	--	--
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	--	--
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Фінансовий результат діяльності товариства за 2019 рік складає чистий прибуток в сумі 2581 тис. грн., що на 5342 тис. грн. менш, ніж у 2018 році.

Директор

(підпис)

Бованенко Денис Валерійович

Головний бухгалтер

(підпис)

Сова Валентина Костянтинівна

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ПЕРВОМАЙСЬКИЙ КАР'ЄР "ГРАНІТ"
 Територія ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ
 Організаційно-правова форма господарювання АКЦІОНЕРНЕ
ТОВАРИСТВО
 Вид економічної діяльності ДОБУВАННЯ ПІСКУ, ГРАВІЮ, ГЛИН І
КАОЛІНУ
 Середня кількість працівників 148
 Одиниця виміру : тис. грн.
 Адреса 18016 Черкаська область м. Черкаси вул. Маршала Красовського,
буд. 8, т.(067) 57-30660

Дата (рік, місяць, число)
 за ЄДРПОУ
 за КОАТУУ
 за КОПФГ
 за КВЕД

Коди		
2021	01	01
00292356		
0675730660		
230		
08.12		

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2020 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату пере- ходу на МСФЗ
1	2	3	4	01.01.2019
I. Необоротні активи				--
Нематеріальні активи	1000	585	550	--
первісна вартість	1001	620	620	--
накопичена амортизація	1002	35	70	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--	--
Основні засоби	1010	6729	4728	--
первісна вартість	1011	45887	45025	--
знос	1012	39158	40297	--
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	46719	46719	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--	--
Усього за розділом I	1095	54033	51997	--
II. Оборотні активи				--
Запаси	1100	5560	5317	--
Виробничі запаси	1101	1101	1750	--
Готова продукція	1103	3956	3063	--
Товари	1104	503	504	--
Поточні біологічні активи	1110	--	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	31893	111419	--
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	965	965	--
з бюджетом	1135	498	557	--
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	31862	36691	--
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	635	762	--
Готівка	1166	5	4	--
Рахунки в банках	1167	630	758	--
Витрати майбутніх періодів	1170	--	70	--
Інші оборотні активи	1190	118	1984	--
Усього за розділом II	1195	71531	157765	--
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та	1200	--	--	--

групи вибуття				
Баланс	1300	125564	209762	--

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду	На дату пере- ходу на МСФЗ
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				--
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	394	394	
Капітал у дооцінках	1405	--	3264	--
Додатковий капітал	1410	3264	--	--
Резервний капітал	1415	666	666	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	24018	36852	--
Неоплачений капітал	1425	--	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--	--
Усього за розділом I	1495	28342	41176	--
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				--
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--	
Довгострокові кредити банків	1510	--	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	34667	68843	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--	--
Усього за розділом II	1595	34667	68843	--
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				--
Короткострокові кредити банків	1600	--	--	
Векселі видані	1605	2436	2436	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--	--
товари, роботи, послуги	1615	8449	14322	--
розрахунками з бюджетом	1620	5922	5389	--
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--	--
розрахунками зі страхування	1625	343	133	--
розрахунками з оплати праці	1630	1923	3031	--
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	2602	2602	--
Поточні забезпечення	1660	--	--	--
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	40880	71830	--
Усього за розділом III	1695	62555	99743	--
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--	--
Баланс	1900	125564	209762	--

Директор

(підпис)

Бованенко Денис Валерійович

Головний бухгалтер

(підпис)

Сова Валентина Костянтинівна

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ПЕРВОМАЙСЬКИЙ КАР'ЄР "ГРАНІТ"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2021	01	01
00292356		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	100269	80902
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(42165)	(37830)
Валовий: прибуток	2090	58104	43072
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	34	70
Адміністративні витрати	2130	(3873)	(3570)
Витрати на збут	2150	(40637)	(32915)
Інші операційні витрати	2180	(4076)	(3509)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	9552	3148
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	--	--
Інші доходи	2240	--	--
Фінансові витрати	2250	(--)	(--)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(--)	(--)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	9552	3148
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1719	-567
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	7833	2581
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	7833	2581

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	19578	17371
Витрати на оплату праці	2505	18608	14685
Відрахування на соціальні заходи	2510	4069	3214
Амортизація	2515	1174	1026
Інші операційні витрати	2520	48373	40319
Разом	2550	91802	76615

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	--	--
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	--	--
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	--	--
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	--	--
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Директор

(підпис)

Бованенко Денис Валерійович

Головний бухгалтер

(підпис)

Сова Валентина Костянтинівна

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувача вищої освіти Державного податкового університету
спеціальності 071 «Облік і оподаткування» ОПІ «Податкове консультування»
Боричевського В'ячеслава Олександровича
на тему: „Податкове навантаження та його вплив на регулювання фінансової діяльності
підприємства”

Актуальність теми. В сучасних умовах розвиток національної податкової системи відбувається під впливом таких зовнішніх факторів, як: європейська податкова гармонізація і міжнародна податкова конкуренція, тому особливості актуальності набуває раціональність податкового законодавства, податковий клімат в країні, що знаходить своє відображення у податковому навантаженні. У зв'язку із цим на перший план виступає адекватність оцінки податкового навантаження - чим точніше буде розраховано показник податкового навантаження, тим ефективніше будуть заходи впливу із боку держави, що провадяться через механізми податкового регулювання.

Наукова новизна. У дипломній роботі автором досліджено особливості податкового навантаження та його вплив на регулювання фінансової діяльності підприємств. Елементи наукової новизни отриманих результатів проявляються в обґрунтуванні змін в податковому законодавстві на рівень податкового навантаження та критерії та вектори вдосконалення системи оподаткування в контексті розвитку підприємницької діяльності.

Якість проведеного аналізу проблеми, текстового та табличного матеріалу. Студентом визначено методичні засади та проблеми податкового навантаження. Проаналізовано методологічні та теоретичні аспекти оцінки податкового навантаження. Проаналізовано аналітико-практичні засади податкового навантаження підприємства. Проведено аналіз проблем та напрямків вдосконалення податкової системи України. Охарактеризовано зарубіжний досвід, сучасні проблеми та шляхи підвищення оптимізації податкового навантаження на основі публічного акціонерного товариства.

Обґрунтованість пропозицій і висновків та їх практична цінність у роботі підприємства, установи, організації, органів ДПС України.

Запропоновані студентом заходи по вдосконаленню організаційно-методичних засад податкового навантаження для підвищення ефективності управління діяльністю підприємства є практично значимими для підприємств України.

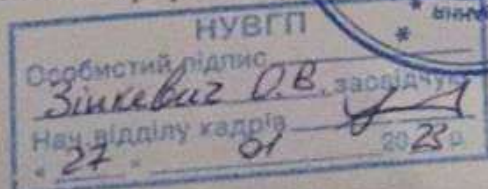
Наявність недоліків. До недоліків роботи слід віднести значну кількість громіздкого табличного матеріалу та рисунків в основній частині і додатках.

Загальний висновок і оцінка роботи. В цілому, дипломна робота демонструє належний рівень теоретичної та практичної підготовки її автора за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр», оволодіння ним сучасними прийомами і методами оподаткування, а також свідчить про здатність до самостійної професійної діяльності за обраним фахом.

Рецензент:

к.е.н., доцент,
доцент кафедри
обліку і аудиту

Національного університету
господарства та природокористування

О.В. Зінкевич

Факультет податкової справи, обліку та аудиту

Кафедра фіскального адміністрування

ДОВІДКА
про перевірку кваліфікаційної роботи на академічний плагіат

П. І. Б. автора роботи

Боричевський В'ячеслав Олександрович

Курс/група _____ ОМП-21-1

Тема курсової роботи

Податкове навантаження та його вплив на діяльність суб'єктів господарювання

П. І. Б. наукового керівника

Прокопенко І.А.

Дата захисту 02.02.2023 р.

За результатом перевірки оригінальний текст у роботі становить 91,30 %.
Відсоток схожості (складається з правомірних запозичень (посилання, цитування) і неправомірних запозичень (пояснення щодо відсотку тексту, який не є оригінальним (н/д, стаття або інші роботи автора, які є у базі, але вони не зазначені в літературних джерелах) 8,70 %, цитат 4,16 %.

Відповідальна особа

М. Яруш